

април-јун 2010



# Отећа истина

ЛИСТ УДРУЖЕЊА ПОРОДИЦА КИДНАПОВАНИХ И НЕСТАЛИХ ЛИЦА НА КОСОВУ И МЕТОХИЈИ ГОДИНА VI BROJ 22



Координација српских удружења породица несталих  
лица са простора бивше Југославије

**ТРАЖИМО ИСТИНУ О НАЈМИЛИЈИМА ТА КАКО БОЛНА БИЛА!  
ОТВОРИТЕ ВРАТА ИСТИНИ-НЕИЗВЕСНОСТ УБИЈА-УМИРЕМО ЧЕКАЈУЋИ  
ДАЈТЕ НАМ МЕСТО ГДЕ ЂЕМО НАШИМ НАЈМИЛИЈИМА ПОЛАГАТИ ЦВЕЋЕ**

Београд, 10. Јун 2010



# ВРЗИНО КОЛО

Дуго се ћутало о начину како су окончали своје животе многи киднаповани Срби и неалбанци, али и Албанци који нису били по вољи, због својих ставова, албанској политичкој врхушки на Косову. Прва је о злочинима јавно проговорила хашта тужитељка Карла дел Понте. Било је то са закашњењем од неколико година, али и кад је те податке преточила у књигу, на неки начин је помогла да се започне јавна прича о трговини органима киднапованих људи. После те књиге која је шокирала ширу јавност јавила се и њена портпаролка Флоренс Артман која је немачким новинарима рекла да појединци из УНМИК-а нису хтели да сарађују у истрази о монструозним делима вађења и продаје људских органа.

Она је нагласила да су неки људи из УНМИК-а игнорисали захтеве дел Понтеове да се поведе истрага. Све некадашње оптужбе да није хтела да подигне оптужницу против починиоца ових дела, организатора и оних који су то прикривали, не стоје јер она је имала сазнања, али није имала конкретне доказе, и оптужница би јој пала на суду.

На спровођењу истраге су морали да инсистирају КФОР и УНМИК, али су то они очито скривали. Тужитељка је у више наврата пред Саветом безбедности протестовала због недовољне сарадње УНМИК-а и КФОР-а или неких битнијих помака у сарадњи није било.

Својевремено је некадашњи председник координационог центра за Косово и Метохију Небојша Човић рекао да су српске власти још 2001. године тужилаштву Хашког трибунала доставили списак локација потенцијалних масовних гробница и тајних затвора на Косову и северу Албаније, али никада нису добили било какав одговор на материјал који су спремиле службе безбедности.

“Накнадна памет” и изношење чињеница у књизи “Лов”, многи оцењују као прање сопствене биографије дел Понтеове, а неки као добар маркетинг да се заради новац продајом књиге.

Било како било, једно је јасно у свом том врзином колу најтеже су прошли киднаповани и нестали људи и њихове унесрећене породице.

М.М.К.


**отета  
истина**

**Удружење породица  
киднапованих и несталих  
лица на Косову и Метохији**

Главни и одговорни уредник  
**Милијана М. Комаревић**

Редактор и лектор  
**Јелица М. Бабић**

Компјутерска обрада  
и  
Штампа  
“ИН” Земун

Тираж 1200 ком

Председник Удружења  
**Верица Томановић**

Секретар Удружења  
**Олгица Божанић**

Уређивачки одбор  
**Миланка Петровић**  
**Павле Костић**  
**Драгана Мајсторовић**  
**Радмила Спасић**  
**Слободанка Цветковић**  
**Бранкица Антић**  
**Милорад Трифуновић**  
**Негован Маврић**  
**Велибор Ађанчић**  
\* \* \*

Први број часописа изашао је 31.  
августа 2004. године,  
излази тромесечно.

Часопис је објављен уз свесрдну  
помоћ Министарства за Косово и  
Метохију, МК ЦК

**Часопис је бесплатан**  
текући рачун:  
205-22276-93

Комерцијална банка А.Д. Београд

e-mail:udruzenjekidnest@yahoo.com  
www.udruzenjeporodica.org.rs



## САДРЖАЈ

Нисмо задовољни динамиком решавања проблема

**4-6**



Тражи се око 4000 несталих Срба и неалбанаца

**7**

кушнерово писмо уручено делегацији удружења

**11**

Докази који оптужују

**13**



ЕУЛЕКС у Албанији истражује злочине ОВК

**14**

Ухапшен Бобани

**16**

Министру стан и офис претресао ЕУЛЕКС

**17**

Лашеви се “знају”-фали само гробница

**24**

Смрт Односи сведоке злочина

**29**

Апел медијима

**38**

Председник Комисије Владе Србије за нестала лица Вељко Одаловић о резултатима на проналажењу и решавању судбина несталих лица

## НИСМО ЗАДОВОЉНИ ДИНАМИКОМ РЕШАВАЊА ПРОБЛЕМА

Проблем киднапованих и несталих лица на просторима бивше Југославије настао је још далеке 1991. године да би на Косову и Метохији ескалирао 1999. године. Удружење породица киднапованих и несталих лица на Косову и Метохији (основано пре десет година) све чини не би ли се што више сазнало о судбинама Срба и свих оних који су нестали без трага. Ту су и многи државни органи и врло битна Комисија за нестала лица у Влади Србије. То је био повод да разговарамо са првим човеком задуженим од Владе Србије за ову тешку и надасве одговорну дужност - председником Комисије Владе Србије за нестала лица и генералним секретаром Скупштине Србије Вељком Одаловићем о томе шта је до сада учињено и шта ће се у скорије време ради-ти.

- У оквиру дијалога Београда и Приштине формирана је Радна група за нестала лица којом председава Међународни комитет Црвеног крста. Када је почела са радом 2006. године на листи несталих је било преко 3.300 несталих лица. На данашњи дан број несталих је 1853 тако да је у међувремену кроз механизам Радне групе разрешено преко 1.500 случајева. На консолидованој листи несталих лица од овог броја 1.853 - 532 особе су са наше листе тражења - Срби, остали неалбанци али и један број Албанаца чије су породице пријавили нестанак својих нашој Комисији - рекао нам је

на почетку разговора Вељко Одаловић. Резултати досада решених случајева показују да је преко 300 особа српске и осталих националности које су биле на нашем списку. Нисам задовољан досадашњим учинком нити бројем решених случајева, јер сматрам да је требало да се уради много више, каже Одаловић и додаје да је по његовом мишљењу највећи проблем недостатак информација о новим могућим гробним местима. Наиме, од при-

КФОР-а, УНМИК-а, сада и ЕУЛЕКС-а и Хашки трибунал, јер од њих изузетно много зависи расветљавање судбина лица са наше листе тражења. Ту, пре свега, мислим на архиве у којима се сигуран сам налази много података и чињеница. Одаловић каже, да је важно истаћи да Република Србија и њени органи одговарају свим захтевима који се пред њу поставе на крајње одговоран начин, узимајући у обзир хуманитарни значај овог питања.

Ми сматрамо да разрешење судбина несталих лица јесте веома значајно за стабилизацију прилика на овим просторима. У овом тренутку постоје отворени захтеви како приштинске групе према нама, тако и наших према њима.

### \*Шта захтева приштинска делегација?

- Они су у овом тренутку истакли три захтева. Као прво проверавање локације у близини Рашке, где се наводно налази масовна гробница у којој су сахрањена тела косметских Албанаца о чему су надлежни органи Србије обавештени и који предузимају одређене радње на откривању истине. Други њихов захтев је провера локације у близини Медвеђе, где се према њиховим наводима налази масовна гробница и надлежни органи Србије су са представницима приштинске Радне групе и ЕУЛЕКС-а извршили извиђање потенцијалне локације. Очекујемо одговор приштинске стране



Вељко Одаловић

штинске делегације добили смо врло мало информација и то кочи рад.

### \*Да ли сте им доставили информације до којих сте ви дошли?

- Ми смо Радној групи предали информације које смо ми и остали државни органи Србије прибавили и са којима располажемо. Настављамо рад на прикупљању нових доказа, али очекујемо то и од осталих учесника у Радној групи. Ту пре свега, мислим на приштинску делегацију, али и представнике

ради даљих активности. Што се тиче трећег захтева он се односи на неке приче о наводној гробници у језеру Перућац, коју надлежни органи Републике Србије такође проверавају.

#### \*Ми имамо четири захтева?

- Наша страна захтева од приштинске делегације, а то се континуирано преноси неколико година, наставак ископавања масовне гробнице на локацији Белаћевац, где се према нашим информацијама налазе тела Срба са Косова и Метохије. Ја сам изразио наше незадовољство досад предузетим радњама и енергично захтевам да се ове године ова локација у потпуности истражи. Уз уважавање чињеница да је доста тешка и да је потребно доста новца кога нема то не може бити разлог за било какво одлагање у расветљавању ове локације. Друга локација која је по мом мишљењу, изузетно значајна је локација Кошаре за коју смо доставили све тражене информације, али она ни до дан данас није припремљена, упркос нашем непрестаном инсистирању да се то учини. Додуше, добили смо обећање приштинске стране да ће у овој години ова локација бити завршена. Трећи наш захтев се односи на гробницу у Ливачком језеру код Гњилана, и тражимо да се ова локација ове године заврши. Четврти захтев је провера информација да се у околини Суве Реке налази масовна гробница. Један од највећих проблема, како каже председник Комисије Одаловић, који оптерећује овај рад је, да се око 380 тела која се налазе у мртвачници у Приштини, не

могу идентификовати већ много година.

- То је по мом мишљењу врло комплексно питање на које морају да дају одговор и представници Хашког трибунала који су 1999. и 2000. године обавили идентификацију, али и форензички стручњаци, јер постоји могућност погрешних идентификација у 1999. и 2000. години.

#### \*Шта је са процесуирањем одговорних за злочине?

- Значајна компонента у овом процесу је управо процесуирање за ове злочине и оно што нас посебно брине је непоступање правосудних органа на Косову и Метохији за бројне злочине који су почињени над Србима и осталим неалбанцима за које постоје неспорни докази.

Правосудни органи Републике Србије већ воде један број процеса а тичу се одговорности за злочине над косметским Албанцима. Ми с правом очекујемо од међународне заједнице да на просторима Косова и Метохије успостави владавину права и правди приведе све злочинце. Недостатак нових информација је велики проблем са којим се суочавамо, али то нас неће поколебати да радимо на разрешењу судбина свих киднапованих и несталих лица без обзира на било коју различиност - нагласио је Вељко Одаловић.

Удружење породица киднапованих и несталих лица на Косову и Метохији тражи да се њихов статус регулише законом који би им омогућио да располажу имовином, да имају право на породичну пензију и реше друга социјална питања. То је питање које се

дugo истиче. Одређена статусна и административна питања се морају брже решавати и у томе породице подржавам. Задњих неколико година одржано је више десетина састанака на различитим нивоима, управо покушавајући да од надлежних државних органа и институција захтевамо брже решавање статуса породица несталих и кид-



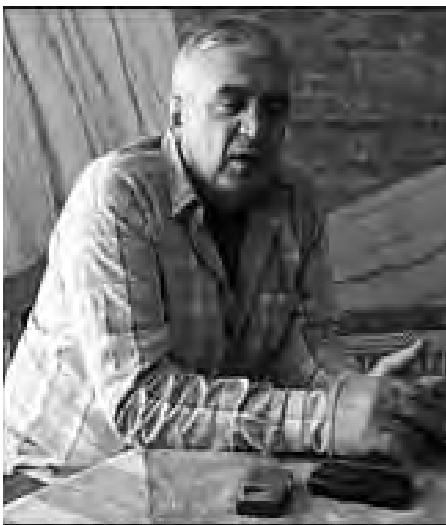
Вељко Одаловић

напованих лица. Предлог мера и закључци који су урађени у Комисији упућени су свим органима и институцијама.

У кабинету господина Кркобабића потпредседника Владе Србије одржана су два међуресурска састанка.

Оно што је последње урађено, а очекујем да ће дати адекватне резултате је формирање групе, коју је на нашу иницијативу формирало Министарство за рад и социјална питања Расима Љајића, која има задатак да у најкраћем могућем року предложи акт да ће ову област која је доста неуређена у овом тренутку, а у оквиру реалних могућности и у складу са законским могућностима и могућим

okvi r i ma na zadovoq st vo svi h nas zajedno i to gor u}e pi tawe biti re{ eno. Ova grupa }e predl o` iti for mu akt a, i ` el i m da posebno nagl asi m da u radu grupe u~est vuju i pred-



Вељко Одаловић

st avni ci Udr u` ewa porodi ca ki dnapovani h i nestal i h l i ca. I na~e, Komi sja u svom radu tesno sar a| uje sa udr u` ewi ma i

sve akt i vnosti , od pri kupq awa podat aka, i nf or mac i ja, or gan i zovawa sastanaka radni h grupa, i dentif i kaci ja, preuzi - mawa posmrt ni h ost ataka i sahrawi wava obavq amo uz uza- jamno i nf or mi sawe i zajed- ni ~ke akt i vnosti - ka` e Odal ovi }.

**\*Да ли се размишља о томе да се на једној од наредних седница Скупштине Србије питање несталих и киднапованых лица стави на дневни ред Парламента и о томе разговара?**

- Problem nestal i h l i ca je veoma ozbi q an i ` el i m da u ovom trenutku i staknem da na prostor u bi v{ e Jugoslavi je, a kao posledica oru` anih sukoba i ki dnapovawa u vreme i u mandatu me| unar odne mi si - je na Kosovu i Metohiji , ukupno se vodi kao nestalo 14.929 hi q ada osoba iz Srbije (uk-

q u~uju}i i Kosovo i Meto- hi ju), Hrvatske i Bosne i Hercegovine. Ovo je veoma te{ ko pi tawe i da li }e biti bilo kakve skup{ tinske rasprave zavi si od predloga i i nici jati ve al i i akat a koji bi eventualno bi l i predl o` eni od stane ovla{ }eni h predl aga~a. Ukoliko Radna grupa koja radi na re{ avawu stat usni h pi tawa bude smatr al a da se ovi problemi mogu re{ iti zakonom onda bi taj akt uz propisanu proceduru do{ ao u Parlament i o wemu bi se uz poslani ~ku raspravu koja bi se vodila i odlu~i val o - rekao je Veq ko Odal ovi }, predsednik Komisi je Vlade Srbije za nestala l i ca i generalni sekretar Skup{ tine Republike Srbije.

V.Vi dakovi }

## ЈОШ ЈЕДАН ТУЖАН ВИДОВДАН

Pro{ ao je jo{ jedan Vidovdan. Dan kad se tu` ni sastaju. Dan najve}e dileme: gde postavi ti upaq enu sve}u; za ` i ve i l i za upokojene. Ovu dilemu sa sobom nose mnoge porodi ce. Neke dvanaest, neke jedanaest, a neke cel u deceni ju, u zavi snosti kada i m se porodi ca okrwi l a, kada je nestao ~ovek kao da ga ni kada ni je ni bi l o. Da je ratovao pa poginuo, o` al i l i bi ga, da ga je Bog uzeo sebi ,

pomi r i l i bi se sa sudbini, { ta }e, vi { a s l a. Ali da ~ovek ~oveka otme i da se o wemu sve ove godine ni { ta ne zna, da vlasti ostanu nemo}ne, da nem{ kome da se ` al i { , jer su mnogi ogulali na qudske nesre}e, to je stra{ no. Neshvat q i vo.

I ove godine na tu` ni dan Vidovdan zvoni l i su sa crkve Svetog Marka zaplakala rodjaci za nevi no stradal im du{ ama. Mol i }e se rodjaci da im se ki dnapovani vrati, da ubi jene na] u i dosto jno sahrane. Molila se da zlosti n ni kada ni ko vi { e ne po~i ni , pa ma sa koje strane bi o. Mol i }e se da ni jedna majka, sestra, supruga ne zapla{ e, da deca odrastaju sa rodi teqima, bra}om i sestrama, da ne budu sir o~adi da im ni ko vi { e ne otme brata, dedu, oca, strica. Tu` ni su bili kosmetski Vidovdani sve ove godine, tu` ni i nei zvesni , puni strepwe da je ba{ ovaj da donese neku r u` nu vest o ki dnapovanom ili nestalom anu porodi ce. M.M.K.



Okrugli sto predstavnici Kordinacija srpskih udruga ewa porodičnih nestalih lica sa prostora eks Jugoslavije održali su i pravići hovih porodičnih

## ТРАЖИ СЕ ОКО 4.000 НЕСТАЛИХ СРБА И НЕАЛБАНАЦА

U Beogradskom hotelu "Sloboda" 10. juna održan je okrugli sto "Tražeći ewe nestalih lica i prava wi hovih porodičnih" na kojem su porodične ki dnapovanih nestalih Srba tokom sukoba u BiH volej Jugoslaviji kazale da su nezadovoqne di namenim komoj nadležni organi otkrivaju sudbi ne wi hovi hbl i wi h.

Predsednica Kordinacija srpskih udruga ewa porodičnih

kao i regulisane statuse žalanova porodične ki dnapovanih nestalih.

Vedno 12 godina, porodične ki dnapovanih nestalih traže da se obavi ekshumacija na poznatim lokacijama za koje se pretpostavlja da postoji dokazi da se na wi ma kriju masovne grobnične.

Predsednik Komisijske Vlade Srbe za nestalih lica Većko Odalović, kao veliki

koje se, po wi hovom mičewu, predpostavljaju da kriju masovne grobnične - Račka, Medveđa i jezero Perućac.

- Srbi ja i stovremeno traže i spiti vawe žetiri lokacije za koje se pretpostavlja da su masovne grobnične srpskih civila. To su Belačevac, Kočare, Livančićko jezero i okolina Suve Reke - kazao je Većko Odalović.

Polarni Anri, čef Međunarodnog komitet-a Crvenog krsta u Beogradu, najavio je da bi ove godine moglo da počne i skopavawe grobnične u Kočarama. Prema svečanoj mreži, za taj posao je prikupljen novac, ali treba obezbediti još 150 hiljada evra.

Na skupu je nagrađeno da porodične ki dnapovanih nestalih Srba i nealbanaca, ali i stradalih Srba na prostoru imati volej Jugoslavije izrazavaju svoje nezadovoqstvo di namenim komoj nadležni otkrivaju i rečavaju



diča nestalih lica sa prostora BiH volej Jugoslavije Olgiča Bošanić podsetila je da ni nakon 11 godina od završetka sukoba ni je rasvetqena sudbi na oko 4.000 nestalih Srba.

- Zahtevamo da se sve arhive otvore i da se stvoriti jedinstvena baza podataka o nestalima na prostoru BiH volej Jugoslavije. Prioritet je i u procesu rawu svih zločina,

problem naveo je to što umrtvaničama u Hrvatskoj oko 900 tela još žive i identificiraju, dok 380 poznatih grobničnih mesta još nije ekshumirano, takođe u priči nskoj mrtvici, na veo je on žuva se oko 380 tela koja se niz godina ne mogu identificirati. On je dodao da kosovske vrasti traže ekshumaciju i spiti vawe tri lokacije u Srbiji, za

sudbi ne wi hovi h kri dnapovanih nestalih žalanova porodičnih.

Poruka ovog skupa je da se predugo žeka na i shode ekshumacija i identifikacija i da ako se nastavi ovom di namenim mognenje dožekati da saznaju taj je sa wi hovi m kri dnapovanih žalanova ma porodičnih.

V. Viđaković

Координација српских удружења породица несталих лица са простора бивше Југославије

## НАШ СЕ ГЛАС СЛАБО ЧУЈЕ

Координација српских удружења породица несталих лица са простора бивше Југославије

“Ово је још једна прилика да подсетимо домаћу и међународну јавност да и после једанаест година од престанка ратних сукоба у региону бивше Југославије и даље нема података о хиљадама особа које се налазе на листама несталих. Координација трага за око 4600 особа које су киднаповане и нестале у периоду од 1991. године до краја 2000. године.

Ово је седми окружни сто Координације са истом темом. Незадовољни смо динамиком рада надлежних институција и организација укључених у расветљавању судбина киднапованих и несталих особа у региону бивше Југославије. Верујемо да је могло више да се постигне.

Предлагали смо отварање свих архива надлежних институција за киднаповање и нестале особе и формирање јединствене базе података. Тражили смо од Скупштине Републике Србије усвајање једне Декларације за осуду свих злочина почињених на простору бивше Југославије, не правећи разлику међу жртвама.

Тражили смо ексхумације познатих лоцираних гробница, као и убрзаше идентификације ексхумираних посмртних остатака који годинама чекају у мртвачницама у региону.

Деполитизацију проблема киднапованих и несталих и третирање истог са хуманитарног аспекта.

Тражимо да Владе потпишу споразум о сарадњи из области тражења несталих као и свих података за које су заинтересоване друге стране те да

се сви споразуми поштују, убрзати рад на процесуирању свих злочина и решавање статуса породица и удружења.

Ни након две године немамо информације о истрази у Албанији поверилој специјалном изасланiku Савета Европе Дику Мартију о трговини људским органима од киднапованих Срба и осталих на Косову и Метохији.

У време док се врше припреме за улазак у ЕУ, што подразумева примену највиших европских стандарда у свим сверама људског живота и поштовања свих људских права дотле хиљаде породица трагају за истином о својим члановима породица” - рекла је Олгица Божанић.

## ЗАКЊУЧИ СА СКУПА

Влада треба да утврди заједничку стратегију решавања питања несталих лица и динамику ексхумација познатих-лоцираних гробница, а посебно за случајеве где постоје протоколи, који су достављени породицама.

Треба убрзати идентификацију ексхумираних посмртних остатака који годинама чекају на обраду и да након добијања информација о гробницама, истражни органи и службе интензивније раде на ексхумацијама, као и да се више ради на процесуирању свих злочина.

Да владе потпишу споразум о сарадњи у области тражења несталих, као и размени свих података за које су заинтересоване друге стране, те да се сви споразуми поштују. Захтева се да се реши статус удружења и статус породица несталих лица и обезбеде средства за рад удружења и координације, као и да се обезбеди правна помоћ за породице и сведоке.

Чланови Координације су незадовољни досадашњим радом правосудних органа посебно у делу процесуирања злочина почињених над Србима, као и ослобађајућим пресудама лицима оправдано осумњиченим за почињене злочине над српским жртвама. У том смислу, тужилаштва и судови Републике Србије, Републике Српске и Републике Хрватске треба да сарађују. Изражено је незадовољство третирањем српских жртава, од стране Хашког трибунала или од локалних судова, које ће бити упућено Комитету за људска права УН, и затражиће се од тужилаштва да покрену истраге о НН извршиоцима за измештање гробнице. Констатовано је да се убудуће, на окружне столове позову представници КФОР-а, као стране укључене у процес тражења несталих на Косову и Метохији, и предложено је да се затражи извештај специјалног известиоца Савета Европе Дику Мартију у вези са истрагом трговине органима од киднапованих Срба и осталих на Косову и Метохији /”Жута кућа”- Албанија/.



Председник МКЦК Пол Анри Арни и Вељко Одаловић

Састанак Радне групе за нестале одржан у приштинском хотелу "Гранд"

## МОРА СЕ БРЖЕ РАДИТИ

**Најтеже и најбољије питање свакако је решавање судбина киднапованих и несталих**

Делегације из Београда и Приштине који преговарају о начину превазилажења проблема око проналаска киднапованих и несталих лица на подручју Косова и Метохије састале су се 8. априла у Приштини, по девети пут. Решавање судбина несталих лица једно је од најбољијих и најтежих последица сукоба на Косову и Метохији, закључено је на деветом састанку делегација Београда и Приштине посвећеном решавању питања несталих особа у периоду од 1998. године од 2000. године. Председавајућа Радне групе за нестале Лина Милнер нагласила је да треба уложити много више напора како би се помогло породицама несталих особа у расветљавању судбина њихових сродника. "Главни проблем је то што нема нових информација о могућим гробним местима и ово кључно питање делегације треба да поставе као приоритет" - казала је Милнер. Шеф београдске делегације Вељко Одаловић је, након састанка истакао да се они баве свим случајевима без обзира на националну, верску или било какву другу припадност и да је проблем несталих пре свега хуманитарно питање, јер је, како је рекао, решавање судбине несталих лица једно од најбољијих и најтежих последица сукоба на Косову и Метохији. По захтеву делегације из Приштине извршиће се провера неколико локација које су потенцијалне као места где се могу пронаћи тела несталих особа."Захтеви приштинске делегације се односе на Перућац, Медвеђу и Рудницу"- рекао је Одаловић.

### Захтеви

Према његовим речима и они имају нека сазнања о могућим локацијама на Косову, тако да је Приштини послат захтев да се провере ова места. "Конкретно имамо захтев за проверу Ливачког језера и Белаћевац. Имамо информацију да се ту налази преко 20 тела несталих. Оно што радује је чињеница да ће се након више година одлагања испитати Кошаре, а предали смо захтев и о потенцијално локацији у Сувој

Реци", - казао је Одаловић.

Састанак две делегације одржан је уз посредовање Међународног комитета Црвеног крста.

Председница Удружења породица киднапованих и несталих лица на Косову и Метохији, Верица Томановић је рекла да су околности које дају тежину овој хуманитарној катастрофи утицале на динамику селективног приступа рада на решавању овог проблема како од стране међународне администрације тако и домаћих система безбедности и бројних невладиних организација. Нагласила је да чланове породица дубоко погађа чињеница да су илегална места притвора постојала и евидентирана од стране Хелсиншког одбора за људска права Санџака 1999. године и 2000. године, КФОР и многих невладиних организација, УНМИК а да ништа није предузето како би се људи спасили, они су отети из својих домова, са радних места верујући потписаној Резолуцији СБ УН 1244 која је свим грађанима Косова и Метохије гарантовала безбедност и сигурност.

### Кршење конвенција

Прекршене су све конвенције о људским правима на овим просторима: Женевска конвенција, Други допунски протокол, Протокол о насиљном затварању, Хашка конвенција, Резолуција интерпола и Хелсиншка акта. Цивили нису били заштићени од напада екстремиста и са њима се поступало крајње брутално и нехумано. До данас немамо увид у спискове заробљених цивила чија је судбина и даље непозната. Данас желимо да знамо да ли је УНМИК добио целокупну документацију КФОР која је однета у матичне државе а која се тиче истрага, информација, рација, и претреса локација илегалних притвора које су војници вршили, као и да ли је УНМИК полиција проверила информације са Прес брифинга КФОР 1999. године када је јавно говорено о претресима илегалних затвора: да ли је утврђен број заробљених, идентитет и шта је било даље са људима? Да ли су проверене информације CCIU службе од 25.11.2003. године на састанку у Косовској Митровици о

постојању трагова 144 илегалних места притвора и је ли МК ЦК доставио УНМИК-у спискове заробљених? Због чега није дошло до амнистије? Поставља се и питње шта је урађено поводом објављивања књиге бивше тужитељке Карле дел Понте и навода о трговини органима и када ће се започети са откопавањем гробнице Белаћевац јер технички проблеми као недостатак новца, не смеју бити препрека за рад.

Очекујемо убрзање свих активности у проналажењу и ослањању преживелих, као и проналажењу земних остатака и њиховој



примопредаји породицама.

Истина и правда мора бити подједнака за све нас, не постоје жртве које су важне и мање важне, које су несрећне и мање несрећне, нити има породица које могу постати приоритет или терет држави и међународној заједници. Тражимо једнака права и једнаке аршине задовољење истине и правде, као и за све друге на овим просторима и у свету - рекла је председница Удружења породица киднапованих и несталих лица на Косову и Метохији, Верица Томановић на састанку Радне групе. Закључено је да приоритет остваривања обавеза у 2010. години буде постизање договора о одржавању јавне седнице на којој би јавност била обавештена шта се све до сада урадило на проналаску отетих и несталих људи. Према подацима Међународног комитета Црвеног крста још 1862 лица се воде као нестала на Косову и Метохији од 1999. године до краја 2000. године.

У Тузли одржан састанак Одбора регионалне координације

## ИСКРИСТАЛИСАН НАЧИН РАДА

*Састанак чланова Одбора регионалне координације у Тузли одржан 26. и 27. априла ове године.*

Разговарало се о регистрацији регионалне координације где су се чланови сагласили да Одбор прерасте у Иницијативни одбор за регистрацију регионалне координације. Чланови су се једногласно сложили да се чланови Одбора регионалне координације, који нису подржали иницијативу за регистрацију регионалне координације, не позивају на састанке. Закључено је да се регионална координација удружења породица несталих, као правно лице, региструје у Босни и Херцеговини. Након консултација, биће одлучено да ли ће ово тело бити регистровано као удружење или фондација.

Према речима Олгице Божанић договорено је да удружења чланова породица несталих која су чланови савеза/унија могу да се придрже регионалној координацији као савез/заједница/унија. Уколико две трећине чланова од укупног броја удружења чланова савеза/заједница/унија гласа против уласка савеза/заједница/унија у састав регионалне координације,

тада ће се удружењима која су гласала за приступање регионалној координацији бити дата могућност да приступе регионалној координацији као индивидуална удружења. Укупан број ових удружења не сме бити већи од једне трећине укупног броја чланова савеза/заједница/унија, како би се спречила могућност манипулатије.

Оформљена је радан група за израду нацрта статута регионалне координације и организовање оснивачке скупштине коју чини 9 чланова: Семина Алексић, Славица Мариновић, Љиљана Алвир, Чедомир Марић, Олгица Божанић, Милан Мандић, Ема Чекић или Мевлудин Лупић, Нура Беговић, Сарафина Коловрат. Брчко је следећа локација где ће се одржати састанак.

Она је нагласила да ће нацрт статута као и све остale битне информације које се тичу процеса регистрације регионалне координације бити достављене свим удружењима/ савезима, која су изразила жељу да приступе регионалној координацији. Истим ће се омогућити да доставе своје коментаре, примедбе и предлоге.

ИЦМП ће обезбедити пуну



Олгица Божанић

техничку и финансијску подршку у процесу регистрације регионалне координације.

Учесници састанка су инфор-мисани да уместо организовања регионалне конференције, ИЦМП планира организовање тематских састанака, а као модел би послужили састанци организовани у Осијеку и Охриду. Већина учесника је подржала ову идеју, те су нагласили да је организовање тематских дискусија далеко продуктивније и конструктивније, и да је у будућности боље организовати састанке ове врсте уместо регионалне конференције чији закључци се свакако не имплементирају. - нагласила је Олгица Божанић.

М.М.К.

Представници тужилашства ЕУЛЕКС-а у Удружењу

## ИНТЕНЗИВИРАЊЕ ИСТРАГЕ

Представници Међународног тужилашства ЕУЛЕКС-а боравили су у Београду и 11. јуна посетили чланове Удружења породица киднапованих и несталих лица на Косову и Метохији у канцеларији у Делиградској 27.

Они су саслушали излагања чланова који су говорили о својој безуспешној борби да сазнају истину о киднапованим и несталим лицима. Говорили су о проблемима са којима се сусрећу, о неразумевању многих и незаинтересованост да се стање промени. Има људи у надлежним службама којима је овај њихов проблем потпуно непознат иако траје 12 година.

Договорено је да представници ЕУЛЕКС-а помогну око процеса истраживања злочина почињених над Србима и неалбанцима у периоду од јануара 1998. године до 2000. године. Изнети су конкретни случајеви и поменута имена неких киднапера о којима се зна шта су све радили, али се и даље слободно без икакве бојазни шетају, јер их нико не гони кривично.

Чланови Удружења су обавештени да се интензивије ради на неким истрагама, али да ће ЕУЛЕКС о томе обавестити јавност кад се за то стекну услови.

М.М.К.

Приликом посете француској амбасади чланови Удружења породица киднапованих и несталих лица на Косову и Метохији

# КУШНЕРОВО ПИСМО УРУЧЕНО ДЕЛЕГАЦИЈИ УДРУЖЕЊА

Француски министар спољних и европских послова Бернар Кушнер после боравка у Београду, стигао је у Приштину и Грачаницу где је пред новинарима и сниматељима изазвао благо речено скандал кад је на питање шта зна о жутој кући, где су како се предпоставља вађени органи киднапованих, добио напад смеха, а затим поставио питање: "Шта је то жута кућа?"

Тим поводом делегација Удружења породица киднапо-



Жан Франсоа Терал

ваних и несталих лица на Косову и Метохији је упутила протестно писмо негодујући на омаловажавање жртава и његово недолично понашање.

Чланови Удружења добили су позив да посете амбасаду Француске у Београду. Дана 31. марта примио их је амбасадор Републике Фран-

цуске господин Жан Франсоа Терала управо поводом недопустивог понашања шефа француске дипломатије Бернара Кушнера. Приликом овог састанка члановима Удружења је уручено Кушнерово писмо намењено њима у коме се каже:

Поштовани,

У вашем саопштењу од 3. марта подсетили сте на вашу легитимну жељу да се у потпуности расветли трагична судбина несталих лица на Косову. Разумем и поштујем ваш бол и искрено желим да коначно можете да сазнате истину на коју толико дugo чекате.

Француска даје своју подршку, свуда у свету, потрази за несталим лицима. Француска ради на пуној примени Европске конвенције о људским правима Савета Европе а нарочито на њеним одредбама о праву породица несталих лица да сазнају судбину њихових најближих. У потпуности дела предано како би се убрзalo ступање на снагу Међународне конвенције за заштиту свих лица од насиљних нестанака коју је Генерална скупштина Уједињених нација усвојила у децембру 2006. године уз активну подршку Француске. Француска је дакле нарочито осетљива на драму несталих лица на Косову. Поздравила је извештај о Косову комесара за људска права Савета Европе из марта 2009. године као и рад Парламентарне скупштине овог Савета. Француска даје пуну подршку европској цивилној мисији владавине права ЕУЛЕКС-а, распоређеној на Косову како би ова мисија спровела са својим судијама и тужиоцима, независну првду у служби свих. Када буде објављен извештај г. Дика Мар-



Бернар Кушнер

тија, Француска ће будно пратити да елементи тог извештаја буду у потпуности узети у обзор.

Позивам све појединце који би могли да поседују елементе доказа о судбини несталих лица на Косову да те податке саопште ЕУЛЕКС-у како би та мисија могла да изврши све неопходне истраге.

Што се тиче мог деловања у својству специјалног представника генералног секретара Уједињених нација на Косову, знајте да сам не престано улагао напоре, од 1999. до 2001. да притећем у помоћ свим жртвама, без разлике. Не могу дакле да прихватим да се моја част тако озбиљно доводи у питање причама да сам ја наводно умешан у наведену нелегалну трговину. Моја реакција, на коју сте ви указали, била је усмерена на ове гrotескне и клеветничке инсисијације. Савршено добро разумем ваше захтевање истине и вашу патњу пред немогућношћу да ожалите своје најближе.

Будите уверени, поштоване dame и господо, у моје дубоко саосећање

Бернар Кушнер

Чланови косовско-митровачке Канцеларије Удружења породица киднапованих и несталих лица на Космету поручују:

## ИСТРАЖИТИ СВЕ МАСОВНЕ ГРОБНИЦЕ

О масовним гробницама на копу Белаћевац, на Кошарама и Ливачком језеру где су покопани отети и убијени Срби и неалбанци знато се много пре од откривања масовне гробнице у Рудници, али се ни до данашњи дана ништа није учинило да се есхумирају тела страдалих људи. Из тог разлога су чланови косовско-митровачке Канцеларије Удружења породица киднапованих и несталих лица на

Косову и Метохији оценили да би било добро да се истовремено са ископавањем масовне гробнице у Рудници започне и ископавање локација Белаћевац, Кошаре и Ливачко језеро, на којима су закопани убијени Срби и неалбанци. Координатор митровачке канцеларије Удружења породица киднапованих и несталих лица на Космету Милорад Трифуновић је рекао:

“Поштујемо све жртве без обзира на њихову националност и верску припадност и саосећамо са породицама о чијим члановима се ништа не зна више од деценију, али од међународне заједнице и Албанаца тражимо да нас не дискриминишу јер смо у болу и патњи сви исти”.



Милорад Трифуновић

Трифуновић је изјавио да су породице несталих огорчене због дискиминације жртава и примене двоструких аршина и да су спремни на протесте уколико не почне истраживање. В.Бецић

## ЗА НЕЗАБОРДВ

Поводом једанаест година од почетка бомбардовања Србије, 24. марта чланови ОО СУБНОР-а Косовске Митровице одале су пошту жртвама НАТО агресије. Делегација СУБНОР-а положила је цвеће на споменик жртвама НАТО агресије и албанског терора, надомак главног моста на Ибру.

- Бомбардовањем Србије НАТО је погазио сва међународна права, али и она људска и морална. Ми се сваке године на овај дан окупљамо да одамо пошту невино страдалима у агресији, које нећемо и не можемо заборавити рекао је члан ОО СУБНОР-а Косовске Митровице Велимир Костић.

Споменик страдалих бораца или и киднапованих и несталих лица на Косову и Метохији који је пре неколико година постављен уз обалу Ибра у северном делу Косовске Митровице само је један од неколико обелиска који подсећају на велику несрећу која је задесила наш народ. Он је и опомена да се никада не смеју жртве пропустити забораву јер су оне дубоко уплетене у историју и страдање људи у ратовима који су беснели на овим просторима.



tokom ратних сукоба а не зна се још увек где су њихова тела покопана.

Неизвесност око судбине чланова породица који су отети или нестали велики је емоционални терет за њихову родбину и пријатеље. Не треба, међутим, занемарити ни изостанак правне и административне подршке у напорима да сазнају шта се дододило са њиховим киднапованим или несталим чланом породице.

Психосоцијална подршка МК ЦК је свакако веома важна и добро дошла али и држава би морала да има мало више слуха за њихову патњу и лошу материјалну ситуацију за све ове године које су преживели у неизвесности и ишчекивању.

## СПИСКОВИ

Ни након једанаест година још увек нема коначне и свеобухватне листе киднапованих и несталих лица на Косову и Метохији, већ се користе спискови које је сачинио Међународни комитет Црвеног крста који су и поред свих напора да се комплетирају непотпуни и имају доста недостатака. Да би се то довело у ред треба да сарадња међу удружењима буде боља, да институције које поседују документацију информишу јавност о подацима који су битни за састављање и комплетирање спискова свих киднапованих и несталих лица, али и оних који су убијени

Поводом хапшења ратног злочинца Сабита Геција

## ДОКАЗИ КОЈИ ОПТУЖУЈУ

*ЕУЛЕКС мисија на Косову и Метохији недавно је ухапсила једног од већег броја ратних злочинаца који су починили злочине у јужној српској покрајини. Докази о њиховим злочинима саопштавани су чак далеке 1998. године, додуше као гласине међу српским полицијцима и становништвом Космета да је ОВК формирала логоре у суседној Албанији.*

Један од заточеника ОВК о преживљеним мукама у логору ове терористичке организације формације граду Кукеш у северној Албанији у свом сведочењу до ког се дошло каже: "Пребијали су нас бејзбол палицама, металним штанглама, ланцима, палили... У околини Кукеша близу једне фабрике где смо били заточени чуо сам често гласове на српском језику. Док су их мучили, звали су мајку и Бога... У логор су повремено долазили Џемшид Краснићи, Пјотр Шаља, Ружди Сарамати али и Сабит Геци. Издавали су наређења потчињенима који су руководили логором".

### Уздрман клан Геци

Захваљујући овом, али и низу других сведочанстава, ЕУЛЕКС мисија на Космету лишила је слободе једног од поменуте четворице припадника ОВК Сабита Геција, вођу криминалног клана Геци из Србице, шефа ОВК Г-1 јединице (једна од јединица КШИК, обавештајно- безбедносне службе ОВК) и већ осуђиваног за терористичке нападе на Косову и Метохији и после доласка КФОР-а. На овај начин потврђене су гласине старе неколико месеци - да ће се ова мисија позабавити и наводима о трговини органима у организацији ОВК - потврђена.

Ваља подсетити да се ова прича о трговини органима коју је

организовала ОВК појавила тек са објављивањем књиге Карле дел Понте "Лов", бивше хашке тужитељке. Дел Понтеова је у књизи тврдила да је најмање 300 Срба завршило у логорима у северној Албанији и да су неки од њих завршили на илегалним операционим столовима у једној кући у околини града Бурел. Руковођена Меморандумом неколико новинара америчког НПР радија који су и дошли до података о могућој трговини органима, бивша тужитељка је 2004. године послала своје истражитеље у Бурел, и они су заједно са јединицом за форензику и нестала лица УНМИК-а испитали кућу породице Катући у селу Рибе. Наиме, према Меморандуму до кога се дошло, најмање седам сведока, припадника ОВК, од неколико понуђених фотографија кућа у Албанији идентификовало је управо кућу поменуте породице као место одигравања илегалних операција. Да догађања у Бурелу нису била непозната ни људима затвореним у другим логорима, потврђује и сведок чију смо изјаву већ навели а који је био у Кукешу.

"Једног дана у логор су дошли лекари прегледали затворене Србе. После сам чуо да су им узели крв и мокраћу... Убрзо потом лекари су се вратили и поновили преглед. А онда смо чули да су неки од Срба пребачени на југ, у Бурел..."

### Заштита заробљеника

"У Призрену су нам рекли да не тучемо заробљенике, да се добро опходимо према њима", причао је сведок означен као "бр 1". "Била су то четворица Срба у касним двадесетим годинама. По изгледу бих рекао да су били сељаци... Стално су нас запиткивали куда их водимо. Стражари који су седели са њима рекли су им да ћуте или ће добити батине. "Водимо вас да сечете дрвеће и радите на фармама, одговорили су им". Група је најпре стигла у Кукеш, а одатле продужила за



Сабит Геци

Биџај, где су им се придржили "двојица тамних људи, можда Арапа." Пут их је даље одвео на југ, у Бурел. У Бурелу је ова група преноћила у логору којим је руководио Бесим Вокши звани Кинез, данас власник фирме обезбеђења, криминалац који се бави ракетирањем, трговином наркотицима и људима. И један је од најодговорнијих људи за трговину органима. Група је сутрадан продужила до куће југозападно од Бурела у области Фрушке-Крује.

"Пре него што смо их оставили, лекар нам је предао торбу са папирима. У свим следећим путовањима добили би смо кофер или досије са папирима које би предали доктору приликом предаје заробљеника. Био је тамо неки албански доктор, Чамил, који их је прегледао, нарочито у пределу stomaka, и питао их да ли су били тучени."

Сведок бр. 1 је више пута потом ишао у поменуту кућу. Возио је људе који су молили да буду убијени уместо да буду распарчани. Возио је нове заробљенике са Косова и Метохије који нису имали представу о томе шта их чека. Видео је да би их након прегледа одвели у шупу иза куће. Али када је превезао две младе Албанке, жртве трговине људима, одлучио је да

више не испомаже у том “послу”.

У међувремену смо дошли до података о размерама овог злочина, правцима којима се одвијала трговина органима, веза између других врста криминала, па и до починилаца. Испоставило се да жртве трговином органима нису били само заробљени Срби, већ и проституке, људи који су имали дуговања према појединим припадницима ОВК, различитих националности. Нису све жртве ОВК биле оперисане у Бурелу. Неке од операција су рађене и у једној клиници близу аеродрома у Истамбулу, неке на клиникама на Блиском истоку и у северној Африци, што су омогућиле везе ОВК са муџахединима. Такође, неке операције извршене су на бродовима у међународним водама.

#### Дисциплиновање Албанаца

О Сабиту Гецију ће домаћи органи безбедности рећи да је један од оних припадника ОВК који је током рата дисциплиновао Албанце невољне да се укључе у ратна дејства или чак лојалне Србији тако што би из њихових кућа нападао полицију и војску.

Или их директно убијао. Овај човек, тесно повезан са Дреничком групом, Хашимом Тачијем и Фатмиром Љимајем, криминални занат је учио у својој родној Лауши код Србице, пљачкајући властите рођаке. Осуђиван је за силовање малолетница и тероризам, због чега је 80-тих година прошлог века побегао из Југославије. Тада је почeo да се бави шверцом дроге и оружја а убрзо се повезао са криминалним породицама у Албанији попут Чауша, Абазија, Кула, Капоа, Хакљаја, Керкику, Хасанија, Брокаја. Занимљиво је да су Брокаји, иначе бивши припадници Сигуримија, и те како помагали операције ОВК, а досадашња сазнања их повезују и са трговином људима па и органима.

Што се самог Сабита Геција и његовог клана тиче, ваља знати да њима ни после рата ни једна врста криминала није страна. Извештај обавештајне службе једног од контингената КФОР-а, повезује га са Тачије или и Екремом Луком и сву тројицу зове ”The biggest fishes” - највећим рибама у криминалном

миљеу Косова и Метохије након одласка српских снага безбедности. Овај извештај, сачињен је пре више година, и потврђује да је Геци и након рата наставио да се бави активностима на које је навикао: криминалом и тероризмом. Свој “патриотизам” наплатио је дозволом за рекетирање и приватне царине. Након рата, затваран је због терористичких активности, односно почињених убиства након доласка КФОР-а. Извештај га такође повезује и са Џавитом Халитијем, Самијем Љуштакуом, Наимом Џурајем и породицама Суља и Селими. У извештају се наводи да су ”Џавит Халити, Сулејман Селими и банда Геци дали контролу локалног одељка Косметског заштитног корпуса Наиму Џурају, вештом криминалцу али и финансијском берзанском агенту!”

Ово су несумњиви докази да се знало за злочине не само Сабита Геција већ и других припадника ОВК, за логоре и оне који су их организовали и тамо мучили и убијали људе. Да ли је ЕУЛЕКС дошао и до других доказа - видећемо.

## ЕУЛЕКС У АЛБАНИЈИ ИСТРАЖУЈЕ ЗЛОЧИНЕ ОВК

Мисија Европске уније за владавину права на Косову (ЕУЛЕКС) покренула је истрагу у Албанији о злочинима Ослободилачке војске Косова, пошто је недавно ЕУЛЕКС на Косову ухапсио Сабита Геција, бившег припадника ОВК сумњићећи га да је починио ратни злочин, јавио је ББЦ.

На основу истраге коју води Јединица ЕУЛЕКС-а за ратне злочине, Геци је оптужен да је мучио и убијао Албанце у једној бази ОВК у Куксу 1999. године. За жртве је ОВК сумњала да су радили за српске државне органе.

Истражитељи ЕУЛЕКС-а су, како преноси ББЦ, рекли да је око 40 људи, који су били мучени у Куксу, претходно били у Драчу. Међу њима је било и српских затвореника, који су били у Куксу, након што су отети и илегално пребачени са Косова у Албанију.

У прилогу под називом “Откривање улоге Албаније у рату на Косову”, чији је аутор Ник Торп, наведено је да је на десетине косовских Албанаца уточиште нашло у Драчу током сукоба на Косову 1998-1999. године.

Али поред цивила, према истраживању ББЦ-а, Драч је био седиште тајне базе ОВК, а седиште главног штаба ОВК било је у хотелу “Дреница” у том албанском граду.

Адвокати оптуженог Геција тврде да је он негирао све те оптужбе и да је у периоду од априла до јула 1999. године, за које га ЕУЛЕКС оптужује, био на лечењу у Словенији.



Владимир Вукчевић

# МИ САМО ДАЈЕМО СМЕРНИЦЕ МЕЂУНАРОДНИМ ФАКТОРИМА

*После хапшења Фатимира Лимаја и Сабита Геција, које је извео ЕУЛЕКС, српски тужилац за ратне злочине Владимир Вукчевић најавио је нова велика изненађења.*

Пошто је Геци ухапшен због злочина које је починио као члан одреда смрти ОВК и управник логора на северу Албаније, јавност је очекивала да ће бити откривене нове чињенице о "жутој кући" и трговини организма.

Тужилаштво је, међутим, у сарадњи са ЕУЛЕКС-ом открило потенцијалну гробницу Албанаца крај Рашке.

- Ми имамо комуникацију

са ЕУЛЕКС-ом и око трговине органима, без обзира на то што још нису нашли доказе, али то незначи да њих нема - каже портпарол Тужилаштва Бруно Векарић - Имамо неке нове ствари око трговине органима, али шта нам вреди да галамимо да се то дешавало, ако ништа не постигнемо. Ми смо тај случај дигли на ниво УН и Савета Европе, што је велика победа, а и албански председник Ильир Мета је рекао да ће кренути озбиљна истрага, што је сасвим различит став од оног пре две године кад су рекли да је истрага завршена. Ми сада међународним факторима дајемо смернице где и шта да траже и мислим да је то максимум који смо у овом тренутку могли да постигнемо у овим међународним политичким релацијама.

На питање зашто је тужилац дао прво информацију "Франс прес" а не домаћим медијима, Векарић је одговорио:

"Господин Вукчевић је дао истовремено информацију агенци-

јама "Франс прес" и "Бета" још у петак, али смо их замолили да је не објављују до понедељка (10. маја), кад смо имали конференцију за штампу.

Међутим, ембарго за информације је очигледно важио само за Србију, јер је агенција "Франс прес" (АФП) емитовала вест у недељу 9. маја, тако да су светски медији објавили причу о гробници и прег него што је и одржана коференција за штампу



Владимир Вукчевић

ЕУЛЕКС полиција трага за Џемшитом Краснићијем

## ОСУМЊИЧЕН ЗА РАТНЕ ЗЛОЧИНЕ

*Полиција је у Призрену блокирала неколико улица у поштази за бившим командантом ОВК*

ЕУЛЕКС полиција претресла је кућу још једног бившег припадника ОВК осумњиченог за ратне злочине почињене у логорима на северу Албаније. Кућа Џемшита Краснићија претресена је недељу дана по хапшењу Сабита Геција. Однесене су униформе и доказни материјал. Полиција је блокирала неколико улица у Призрену у акцији претresa куће некадашњег команданта Ослободилачке војске Косова Џемшита Краснићија, осумњиченог да је од јула до априла 1999. године, са Сабитом Гецијем, учествовао у мучењу затвореника логора у Кукешу на северу Албаније.

Међународна полиција је претресла његову кућу по налогу који је потписао специјални тужилац ЕУЛЕКС-а у склопу истраге о ратним злочинима почињеним на северу Албаније.

Краснићи је, у то време, био командант логора у Кукешу и припадник војне полиције ОВК, а затим и Косовског заштитног корпуса. Његов заменик био је Јанко Ђорђевић, познат и под ратним надимком Вук. Током и после рата био је један од главних организатора шверца оружја за потребе ОВК.

Истрага ЕУЛЕКС-а иде истим путем као и извештај УНМИК-а из 2003. године, у којима се наводи да су два сведока понудила исказе којима се припадници војне полиције ОВК, Џемшит Краснићи и Сабит Геци озбиљно терете за ратне злочине, а сведоци су, такође указивали и на постојање масовних гробница у близини тих логора.

Почетком септембра 2003. године, УНМИК је дао извештај о ратним злочинима и наводима о постојању масовних гробница на северу Албаније, али истрага никада није покретнута због оцене да двојица потенцијалних свидока нису пружила доволно убедљиве доказе, наводи се у извештају УНМИК-а у који је интернет портал Радио-телејвизије Србије имао увид.

Извештај, заведен под бројем 2003-00063, потписали су истражитељи за ратне злочине Прабат Кумар и Дојл Потс и прослеђен је шефу УМНИК-овог тима за истрагу ратних злочина Анџеју Јозефецову у "вези са повериљивим информацијама које је доставио шеф канцеларије за нестале лица и форензичаре". Тадашњи шеф Канцеларије за нестале лица и форензичаре Хоџе Пабло Барајбар у Црној Гори састао се са двојицом Албанаца из Призрена, који су, у замену за регулисање статуса заштићеног сведока, понудили исказе о злочинима почињеним у околини Кукеша на северу Албаније, али и на другим местима.

Ј. Бабић

## Осуђеном Антону Лекају “придружио” се његов саборац **УХАПШЕН БОБАНИ**

На основу потернице Интерпола припадник групе Антона Лекаја Бујар Бобани (36) из Ђаковице, ухапшен је на Минхенском аеродрому 28. марта када је са својом породицом из

Чикага преко

Минхена тре-  
бало да  
стигне у



Трагови вандализма

Тирану. Ову вест саопштио је МУП али и заменик тужиоца за ратне злочине Бруно Векарић објашњавајући да је ухапшени Албанац осумњичен за ратне злочине над цивилима у Ђаковици у јуну 1999. године. Да подсетимо

да је Антон Лекај осуђен правоснажном пресудом на 13 година затвора управо због ратних злочина које је починио над Србима и Албанцима који нису били његови истомишљеници.

Пре четири године, Веће за ратне злочине осудило је Антона Лекаја на затворску казну затвора у трајању од 13. година зато што је као припадник Ослободилачке војске Косова убио са више својих сабораца Бајрама Краснићија. Десило се то 14. јуна у хотелу

како су утврдили истражни органи он је са својом групом четири дана физички и сексуално злостављао једанаесточлану поворку ромских сватова која је отета 12. јуна.

Њима су они придружили и два киднапована мушкарца који су отети дан касније стоји у оптужници. Веће за ратне злочине Вишег суда у Београду води против Бобанија кривични поступак због сумње да је извршио кривично дело ратног злогчина против цивилног становништва.

### Смањује се број припадника КФОР-а **МАЊЕ ХИЉАДУ НЕМАЦА**

Још један од контингената међународних мировних снага биће умањен тако да се њиховим одласком угрожава безбедност Срба и неалбанца на Косову и Метохији.

Наиме, немачки министар одбране Карл Теодорци Гутенберг изјавио је другога маја ове године да је планирано смањење броја припадника немачке војске на Косову.

Према речима Гутенберга планирано је да у будуће број немачких припадника КФОР-а у оквиру међународних безбедносних снага износи 2.500 војника. Тај број је мањи за 1.000 војника, што и те како плаши Србе и неалбанце чија је безбедност сваким даном угрожена, поготово у сеоским срединама и енклавама.

В.Бецић

Време чини своје

## **ОДУГОВЛАЧЕЊЕМ ИСТРАГА БРИШУ СЕ ДОКАЗИ**

Навршиле су се две године од када је покренуло Тужилаштво за ратне злочине Србије истрагу о трговини органима Срба и неалбанца на Косову и Метохији и северу Албаније, а јавност још увек није обавештена докле се стигло и има ли икаквог помака осим вербалног декларисања да ће се учинити све да се тај случај истражи. Својевремено је портпарол ЕУЛЕКС-а Кристоф Ламфалуси рекао да је неизвесно када ће истрага бити завршена јер је то питање континуираног рада и да је могуће увек наћи неки нови доказ.

Чињеница је да је време учинило своје а било је и доволно простора да се многи докази

уклоне, али према наводима истражитеља који су тамо боравилистало је још пуно тога што може да се употреби за комплетирање предмета “Жута кућа”. Постоје подаци да је од 300 до 400 људи са Косова пребачено у Албанију где им се губи сваки траг. Нема их ни међу живима нити мртвима. Они су негде склоњени и то треба истражити - где су?

И да су убијени, морали су негде бити сахрањени. Значи треба тражити те масовне или појединачне гробнице и истину ће изаћи на виделно.

Оправдање да ЕУЛЕКС нема пару да то чини је неприхватљиво, јер Србија нуди материјалну али и помоћ експерата само да се то питање коначно реши и сазна се истине где су ти људи и каква је њихова судбина.

М.М.К.

Акцијом ЕУЛЕКС-а у Приштини

## ЉИМАЈ ПОНОВО У ЗАТВОРУ?

**Овога пута у питању је проневера прање новца и организовани криминал**

Фатмир Љимај је на само њему познат начин избегао да робија због ратних злочина почињених над Србима и неалбанцима јер су га судије Хашког трибунала ослободиле “због недостатка доказа”.

Да ли ће се то поново десити тешко је рећи, али према штети коју је нанео као министар и доказима које је



Фатмир Љимај

прикупила ЕУЛЕКС полиција овог пута ће то ићи мало теже. Наиме Фатмир Љимај је како је рекао вршилац дужности главног тужиоца ЕУЛЕКС-а министар за телекомуникације и Ненад Краснићи, шеф набавке у министарству осумњичен за

Фатмир Љимај поново под истрагом

## МИНИСТРОВ СТАН И ОФИС ПРЕТРЕСАО ЕУЛЕКС

Када је у Хашком трибуналу ослобођен свих оптужби (због недостатка доказа) да је као један од вођа ОВК извршио ратне злочине, Фатмир Љимај се помпезно вратио на Косово и убрзо постао министар у влади Хашима Тачија. Постављен је на чело Министарства за саобраћај и телекомуникације у Приштини.

Дugo се “шушкало” да у том министарству има много прљавих радњи, а о великој корупцији и миту се говорило готово јавно тако да је становништво готово огуглало на лоповљук, поготово што су Фатмира Љимаја доживљавали као недодирљиву личност која има велику заштиту свога премијера.

На вест да је у среду 28. марта претресен

прање новца, организовани крими-

нал, злоупотребу службене дужности, преваре и узимање мита. Он је рекао да је за та дела, по косовском закону, укупно предвиђена казна 55 година затвора. Он је потврдио да ЕУЛЕКС има доказе за овај случај и да води истрагу у још шест случајева корупције и организованог криминала.

Овог званичника ЕУЛЕКС-а су, како је рекао, наљутили коментари косовског премијера Хашима Тачија и осталих косовских званичника о истрази против онога што он назива случај “Љимај”. Он је нагласио да премијер Косова и министри могу да буду мирни, уколико су поштовали закон.

“Када постоји кршење закона, не би смели да мисле да ћемо закуцати на врата и питати их да ли можемо да уђемо”, рекао је Вресвијк.

На питање колико су докази чврсти Вресвијк је одговорио:

“Да ли стварно мислите да би професионална организација, са високо квалифицираним тужиоцима, са вишегодишњим искуством, кренула против високог званичника без добrog случаја? Ми нисмо будале. Судија који је издао налог за претрес је видео све”.

Специјални тужилац ЕУЛЕКС-а били су пристутни током свих рација, како би се осигурало ефикасно прикупљање доказног материјала, навео је ЕУЛЕКС у саопштењу након

претреса.

Холандски тужилац у мисији на Косову рекао је да му је јасно како ће да “очисти Косово” од организованог криминала и “гарантује да ће се против криминала водити рат у свим деловима, на свим нивоима”.

Ван Вресвијк објашњава да високи званичници који су под истрагом, нису само чланови Тачијеве Демократске партије Косова.

ЕУЛЕКС полиција неколико дана за редом претресала је просторије косовског Министарства за транспорт и објекте повезане са Фатмирим Љимајем, некадашњим командантом ОВК, хашким оптужеником и једним од главних Тачијевих ривала за промат у владајућој Демократској партији Косова.

Све се дешава само неколико дана пошто је Европска унија упозорила лидере косовских Албанаца да се морају жешће ухватити у коштац са корупцијом, уследила је акција полиције.

Док је трајао састанак Хашима Тачија и шефа ЕУЛЕКС-а Иве де Кермабона, полиција је претресла и кућу Фатмира Љимаја.

Министарство на чијем се челу налази Љимај у протекле три године трошило је највише средстава из косовског буџета. У току 2008. године добило је 139 милиона евра, 2009. године 21 милион више, док је за ову годину планирано 124 милиона евра. Почело хапшење отмичара и егзекутора из ОВК

С.М.

Његов стан у Приштини, али и просторије Министарства за саобраћај и телекомуникације покушали смо да сазнамо нешто више, али нам је речено да је истрага у току и да ће се након тога знати више детаља.

Претрес су извршили припадници италијанских карабињера из ЕУЛЕКС полиције ушавши после подне у просторије Министарства на чијем је челу Љимај.

Извршно оделење полиције је у 15 сати и 55 минута спровело 28. марта неколико претрага на више локација у Приштини и околним приградским насељима. Шта је тачно тражено није саопштено али је речено да је то део истраге коју води канцеларија специјалног тужиоца.

Фатмир Љимај је измакао правди у Хагу а да ли ће због сумње да је крао одговарати, видеће се ускоро.

В.Бецић

“КАЖИ МИ СИНЕ КАЖИ!”

КАЖУ МИ ДА ТЕ ЗАБОРАВИМ.  
КАЖУ МИ ДА ТЕ НЕ ЧЕКАМ  
ВИШЕ.

ТИ СИГУРНО НЕЋЕШ ДОЋИ, ЈЕР  
ЧЕКАМ ТЕ ВЕЋ ДОВОЉНО  
ДУГО!

КАЖУ ДА СУ СВИ ТРАГОВИ  
ИЗГУБЉЕНИ

ДА НИКО НЕ ТРАГА ВИШЕ,  
ДА ЂЕ СВЕ ВРЕМЕ ИЗБРИСАТИ  
ДА ЂЕ ЗАБОРАВ ПОЛАКО ДОЋИ!

ВРЕМЕ ЈЕ ЛЕКАР НАЈБОЉИ  
НАЈТЕЖЕ ЛЕЧИ РАНЕ  
У ИЗМАГЛИЦИ ЂЕ ГОЛГОТА  
БИТИ  
И СВАКА МАЈКА МОРА ДА  
МИСЛИ НА БОЉЕ ДАНЕ!

ПРУЖИТИ РУКУ МИРА  
ПОГЛЕДАТИ УБИЦИ У ЛИЦЕ  
ОПРОСТИТИ, ЗАБОРАВИТИ  
ПРИЈАТЕЉСКИ РЕЋИ “ЗДРАВО”  
СТЕГНУТИ СРЦЕ И ДАЉЕ ИЋИ  
С ПОВИЈЕНОМ ГЛАВОМ!

КАЖИ МИ СИНЕ, КАЖИ  
ДА ЛИ ЂЕ МАЈКА МОЋИ ТАКО?  
ДОКЛЕ ДА СЛУШАМ ЛАЖИ  
ДОКЛЕ У СВАКОМ ДЕЧАКУ  
МАЈКА ТВОЈ ЛИК ДА ТРАЖИ!

КАКО ДА СРЦЕ СМИРИМ?  
КАКО ДА ПОНОВО САЊАМ?  
И КАДА ПЕВАМ ПЛАЧЕМ  
КАКО ДА ДАЉЕ ЖИВИМ/

КАЖИ МИ СИНЕ КАЖИ?  
ДА ЛИ ДА ЗАБОРАВИМ?  
ДА ЛИ ДА ОПРОСТИМ?  
ДА ЛИ ДА ДАЉЕ ИДЕМ КАКО  
КАД СТАЛНО ПАДАМ?

ЗАШТО ТАКО ДУГО НА  
ПОВРАТАК ТВОЈ ДА ЧЕКАМ?  
КАЖИ МИ СИНЕ КАЖИ:  
ЧЕМУ ДА СЕ НАДАМ?

ДРАГАНА МАЈСТОРОВИЋ



На територији општине Подујево после 1999. године, Албанци су срушили и запалили више од 20 цркава. До сада је само обновљена црква светог Андреја у близини Подујева. При kraju су радови на завршетку звоника поред цркве па ће тако верници моћи до половине ове године да чују звона из ове светиње.

Црква Богородице Љевишке у  
Призрену

### ЛИТУРГИЈА НАКОН ШЕСТ ГОДИНА

У цркви Богородице Љевишке у Призрену је одржана прва литургија после погрома Срба на Косову 17. марта 2004. године. Литургију су служили администратор Рашко призренске епархије владика Атанасије и владика Липљански Теодосије. Присуствовало је стотинак православних верника из Призрена и околних места. Било је и верника који су у Призрен стигли са Брезовице и других крајева. Сви они су пореклом из Призрена. Црква је запаљена током мартовског насиља 2004. године а протеклих година је делимично сређена мада су у њој и даље виде оштећења и трагови пожара. Црква споља изгледа као што је и раније била, али је и даље опасана бодљикацом жицом, арматуром и другим препрекама.

После погрома 2004. године Богородица Љевишка је стављена на листу споменика под заштитом УНЕСКО-а. Владика Теодосије је након литургије изјавио да је у цркви почела обnova, те да је она унутра делимично сређена, али да ће темељна рестаурација фресака бити урађена под надзором УНЕСКО-а. Богородица Љевишка је задужбина краља Милутина подигнута 1306/1307. године. В.Бецић

### СПОРОСТ У РЕШАВАЊУ ПИТАЊА НЕСТАЛИХ

Представници Међународног комитета Црвеног крста дубоко су се збринули због спорости којом се питања киднапованих и несталих лица решавају и да се на Косову и Метохији и даље трага за 1862 лица.

Да би се обелоданила истина о страдалим лицима током, али и пре и после ратних сукоба на Косову и Метохији треба уложити више напора, а то се може постићи једино ако се све стране у потпуности укључе у тај процес.

# ОНИ СУ ЖРТВЕ ТЕРОРИСТА

ПИЉЕВИЋ ПЕТРИЈА (1999. - 2001.)  
 ЧЕЛИЋ АВДИЈА (1999. - 2001.)  
 ФАЗЛИЈУ ГАФУР (1999. - 2001.)  
 КОМАТОВИЋ САША (1999 - 2002)  
 СТОЈАНОВИЋ ВЛАДАН (1999. - 2002.)  
 КОСТИЋ МИЛАДИН (1999. - 2002.)  
 КОСТИЋ МИЛОСАВА (1999. - 2002.)  
 ЂИЛАС МИЛКА (1999. - 2002.)  
 ЂУРИЋ ГОРДАНА (1999. - 2002.)  
 БУДИМИР РАДЕ (1999. - 2002.)  
 ТИМОТИЈЕВИЋ ВОЛИСЛАВ (1999. - 2002.)  
 РАМА ШЕФКИЈА (1999. - 2002.)  
 РАМА АРИФ (1999. - 2002.)  
 РАМА АДЕМ (1999. - 2002.)  
 КРСТИЋ ПЕТАР (1999. - 2002.)  
 РИСТАНОВИЋ МОМЧИЛО (1999. - 2002.)  
 ШАБИЋ ДИМИТРИЈЕ (1999. - 2002.)  
 РАДОЈКОВИЋ ВЕЛИМИР (1999. - 2002.)  
 СИМОВИЋ АЛЕКСАНДАР (1999. - 2002.)  
 ПИРИЋ ЉУБИША (1999. - 2002.)  
 ЦВИЈАНОВИЋ ЂОРЂЕ (1999. - 2003.)  
 МАШУЛОВИЋ МИОДРАГ (1999. - 2003.)  
 АНТОВИЋ ВОЛИСЛАВ (1999. - 2003.)  
 ГОЈКОВИЋ РАДОТА (1999. - 2003.)  
 СТОЈАНОВИЋ ЖИВКА (1999. - 2003.)  
 СТОЈАНОВИЋ МИЛОРАД (1999. - 2003.)  
 ЈОВИЋ МИРКО (1999. - 2003.)  
 ПАВИЋ БОРИСАВ (1999. - 2003.)  
 НЕДЕЉКОВИЋ ЉУБИША (1999. - 2003.)  
 ИЛИЋ ИЛИЈА (1999. - 2003.)  
 ВАСИЋ ДРАГОЉУБ (1999. - 2003.)  
 МИЉКОВИЋ РАТОМИР (1999. - 2003.)  
 ЧЕЛИЋ ИВАН (1999. - 2003.)  
 МИЛЕНКОВИЋ СТАНИША (1999. - 2003.)  
 КУЗМАНОВИЋ ЂОРЂЕ (1999. - 2003.)  
 ИВИЋ ВЕЛИМИР (1999. - 2003.)  
 СТАЛЕТОВИЋ МАРИЦА (1999. - 2003.)  
 ЛАЗОВИЋ ПЕТАР (1999. - 2003.)  
 ТОШКОВИЋ ЂОРЂЕ (1999. - 2003.)

АНТИЋ ВЕЉКО (1999. - 2003.)  
 СТАЛЕТОВИЋ МИЛАН (1999. - 2003.)  
 ЈАЦИЋ КОСТА (1999. - 2003.)  
 СТОЈАНОВИЋ МИЛОШ (1999. - 2003.)  
 ИЛИЋ ДЕСАНКА (1999. - 2003.)  
 БИБЕРЦИЋ ДРАГИЦА (1999. - 2003.)  
 ЦВЕТКОВИЋ ДУШАН (1999. - 2003.)  
 ЈЕЗДИЋ ДЕЈАН (1999. - 2003.)  
 ЈОВАНОВИЋ МИЛОРАД (1999. - 2003.)  
 НЕШИЋ ЂУРКА (1999. - 2003.)  
 НЕШИЋ ЈЕЗДИМИР (1999. - 2003.)  
 ШАРАНОВИЋ СТАНКО (1999. - 2003.)  
 ЦУЦУРЕВИЋ ДАНИЦА (1999. - 2003.)  
 СТОЈКОВИЋ ДРАГАН (1999. - 2003.)  
 ЈАШОВИЋ АЛЕКСАНДАР (1999. - 2003.)  
 ЈАНКОВИЋ НЕБОЈША (1999. - 2003.)  
 МАРКОВИЋ РАДОСАВ (1999. - 2003.)  
 ЖИВКОВИЋ ТОДОР (1999. - 2003.)  
 ЈОВАНОВИЋ ГОРДАНА (1999. - 2003.)  
 ЛАЗАРЕВИЋ ЈОВАН (1999. - 2003.)  
 ДРАКУЛОВИЋ РАДИВОЈЕ (1999. - 2003.)  
 ЂУРИЋ ПЕТАР (1999. - 2003.)  
 ВИДИЋ РАДОЛИЦА (1999. - 2003.)  
 ЗУЉИ ЂЕМО (1999. - 2003.)  
 МАВРИЋ МЛАЂАН (1999. - 2003.)  
 КРУНИЋ СЛАВКО (1999. - 2003.)  
 МИЈАТОВИЋ ЗОРАН (1999. - 2003.)  
 МИТИЋ ДЕЈАН (1999. - 2003.)  
 ПУМПАЛОВИЋ МОМЧИЛО (1999. - 2003.)  
 ЛАЗИЋ СРЕТЕН (1999. - 2003.)  
 ЂОКИЋ БОГДАН (1999. - 2003.)  
 СТОЈКОВИЋ СРЂАН (1999. - 2003.)  
 ЈЕРИНИЋ МИЛИВОЈЕ (1999. - 2003.)  
 ИНДРУЛИЋ ФАХРЕДИН (1999. - 2003.)  
 ИНДРУЛИЋ ХАЈДУЛА (1999. - 2003.)  
 ШАБОВИЋ САФЕТ (1999. - 2004.)  
 ХАЈДАРПАШИЋ НЕЦАТ (1999. - 2004.)  
 МИЛИЋ МОМЧИЛО (1999. - 2004.)  
 ВУКУМИРОВИЋ МИЛОВАН (1999. - 2004.)

# ОНИ СУ ЖРТВЕ ТЕРОРИСТА

- РИСТИЋ ВИТОМИР (1999. - 2004.)  
ДОБРОСАВЉЕВИЋ ЉУБИША (1999. - 2004.)  
ЂОРЂЕВИЋ РАТКО (1999. - 2004.)  
МИЛЕНКОВИЋ ДИМИТРИЈЕ (1999. - 2004.)  
МИЛЕНКОВИЋ АЛЕКСАНДАР (1999. - 2004.)  
СТАНКОВИЋ ГОРДАНА (1999. - 2004.)  
СТАНКОВИЋ ЖИВКА (1999. - 2004.)  
МАРКОВИЋ РАДА (1999. - 2004.)  
МАРКОВИЋ СТОЈАДИН (1999. - 2004.)  
ПЕТКОВИЋ СПАСОЈЕ (1999. - 2004.)  
ЈОВАНОВИЋ КРСТА (1999. - 2004.)  
МИХАИЛОВИЋ ВУКОЈЕ (1999. - 2004.)  
МИХАИЛОВИЋ ВИДОСАВА (1999. - 2004.)  
ВУЛИСИЋ МИЛОШ (1999. - 2004.)  
ТОМИЋ ЗОРАН (1999. - 2004.)  
СИМОНОВИЋ СИНИША (1999. - 2004.)  
ВЕКИЋ МИЛИЦА (1999. - 2004.)  
ЈАХЈА БАРДУЉ (1999. - 2004.)  
МИТРОВИЋ МИОДРАГ (1999. - 2004.)  
ЈОВАНОВИЋ ГОРАН (1999. - 2004.)  
РАДУНОВИЋ ЗДРАВКО (1999. - 2004.)  
ДАЈИЋ РАДОВАН (1999. - 2004.)  
ВЛАХОВИЋ МИЛКА (1999. - 2004.)  
ИЗДЕРИЋ СЛАВИША (1999. - 2004.)  
СЛАВКОВИЋ ДРАГОЉУБ (1999. - 2004.)  
ВУКСАНОВИЋ МИЛИВОЈЕ (1999. - 2004.)  
БЕРИША РАМАДАН (1999. - 2004.)  
МАРИНКОВИЋ ЗВОНКО (1999. - 2004.)  
ПЕТКОВИЋ ЈЕВТА (1999. - 2004.)  
ТОМИЋ ДРАГАН (1999. - 2004.)  
СТАНКОВИЋ ГОРАН (1999. - 2004.)  
РАЈИЧИЋ ЗОРАН (1999. - 2004.)  
НЕДЕЉКОВИЋ ЗОРАН (1999. - 2004.)  
СТАНКОВИЋ БРАНКА (1999. - 2005.)  
СТАНКОВИЋ СТОЈАН (1999. - 2005.)  
ЗДРАВКОВИЋ ЗОРАН (1999. - 2005.)  
ЗДРАВКОВИЋ ЂОРЂЕ (1999. - 2005.)  
ТРАЈКОВИЋ СЛОБОДАН (1999. - 2005.)  
МАРИНКОВИЋ СЛОБОДАН (1999. - 2005.)
- МАРИНКОВИЋ НИКОЛА (1999. - 2005.)  
ЂОШИЋ ЗОРАН (1999. - 2005.)  
РИСТИЧИЋ ЈОВАНКА (1999. - 2005.)  
РИСТИЋ АНЂЕЛКО (1999. - 2005.)  
РАДИЋ МИЛАН (1999. - 2005.)  
ПОПАДИЋ РАДЕ (1999. - 2005.)  
ГРУЈИЋ БРАНИСЛАВ (1999. - 2005.)  
КОСТИЋ ДЕЈАН (1999. - 2005.)  
ЈАЋИМОВИЋ ДРАГАН (1999. - 2005.)  
СТАНОЈЕВИЋ ДЕЈАН (1999. - 2005.)  
СТОЛКОВИЋ РАДОЊА (1999. - 2005.)  
АЗЕМИ САФЕТ (1999. - 2005.)  
ГОГИЋ ЖИВКО (1999. - 2005.)  
ГОГИЋ СЛАВКО (1999. - 2005.)  
ХАЈРИЗАЈ ГАНИ (1999. - 2005.)  
КРАСНИЋИ ХАЈДИН (1999. - 2005.)  
ЂУКАНОВИЋ ДРАГОМИР (1999. - 2005.)  
ЂУКАНОВИЋ ЈОВИЦА (1999. - 2005.)  
РАДИВОЈЕВИЋ НИКОЛА (1999. - 2005.)  
СТЕВАНОВИЋ СТАНОЈЕ (1999. - 2005.)  
СТЕВАНОВИЋ ДРАГИЦА (1999. - 2005.)  
ЗАБУНОВИЋ КРУНА (1999. - 2005.)  
ГЕНОВ СТАМЕН (1999. - 2005.)  
СТАЛЕТИЋ РАДОВАН (1999. - 2005.)  
МЛАДЕНОВИЋ СТОЈАНЧЕ (1999. - 2005.)  
МЛАДЕНОВИЋ ЗОРИЦА (1999. - 2005.)  
ИСАКУ ВИСАР (1999. - 2005.)  
ИСКУ АЗЕМ (1999. - 2005.)  
ВЕЛИКИЋ ТРИФУН (1999. - 2005.)  
КАРАЋ МИЛУТИН (1999. - 2005.)  
ЦУГАМИ ХИЉМИЈЕ (1999. - 2005.)  
ПАВЛОВИЋ МИЛОВАН (1999. - 2005.)  
ПАВЛОВИЋ РАДОШ (1999. - 2005.)  
СТАНОЈЕВИЋ АЛЕКСАНДАР (1999. - 2005.)  
МИЛЕНКОВИЋ САВИЋ (1999. - 2005.)  
ШЋЕПАНОВИЋ АЛЕКСАНДАР (1999. - 2005.)  
ТАФА ХАСАН (1999. - 2005.)  
ПРОКИЋ ДЕЈАН (1999. - 2006.)  
ЗАФИРОВИЋ СВИЛАН (1999. - 2006.)

# ОНИ СУ ЖРТВЕ ТЕРОРИСТА

- БАЈРАМИ СЕФЕР (1999. - 2006.)  
ИСТРЕТ АВДО (1999. - 2006.)  
ЗЕКАЈ ЖИЖА (1999. - 2006.)  
БАРАЋ ТОМИСЛАВ (1999. - 2006.)  
СТАЛЕТОВИЋ БРАНИСЛАВ (1999. - 2006.)  
РИСТИЋ СЛАВОЉУБ (1999. - 2006.)  
ЧАБАРКАПА ЧЕДО (1999. - 2006.)  
ДОЛАЂЕВИЋ ДУШКО (1999. - 2006.)  
БАЉОШЕВИЋ ЂОРЂЕ (1999. - 2006.)  
РИСТИЋ МИРКО (1999. - 2006.)  
РИСТИЋ МИЛЕВКА (1999. - 2006.)  
СИМОНОВИЋ НЕНАД (1999. - 2006.)  
РИСТИЋ СВЕТОЗАР (1999. - 2006.)  
ВИТОШЕВИЋ СРЕЋКО (1999. - 2006.)  
БЛАГОЛЕВИЋ МИХАЈЛО (1999. - 2006.)  
ЂИНОВИЋ ДУШКО (1999. - 2006.)  
КРСТИЋ ВИТКО (1999. - 2006.)  
КРСТИЋ СТАНА (1999. - 2006.)  
ШЋЕПАНОВИЋ СТАНА (1999. - 2006.)  
ПАВЛОВИЋ СЛОБОДАН (1999. - 2006.)  
ПАВЛОВИЋ НЕНАД (1999. - 2006.)  
ИЛИЋ ЛАЗАР (1999. - 2006.)  
МИЛИЋ МИЛОШ (1999. - 2006.)  
БЕРИША БЕСИМ (1999. - 2006.)  
БЕРИША АРИФ (1999. - 2006.)  
БЕРИША БЕКИМ (1999. - 2006.)  
БЕРИША БЕДРИ (1999. - 2006.)  
МРЂЕНОВИЋ ЉУБОМИР (1999. - 2006.)  
ЂУЛДЕРАН МАКСУТ (1999. - 2006.)  
ГОГИЋ ЂОРЂЕ (1999. - 2006.)  
ЂОРИЋ ЂОРЂЕ (1999. - 2006.)  
ОМЕРАГИЋ ЛИДИЈА (1999. - 2006.)  
ПАТРНОГИЋ ДУШКО (1999. - 2006.)  
ЖИВКОВИЋ ИЛИЈА (1999. - 2006.)  
ЋЕРИМАЈ ЋЕРИМ (1999. - 2006.)  
ЋЕРИМАЈ ШЕКРИЈЕ (1999. - 2006.)  
БАНЗИЋ СПАСОЈЕ (1999. - 2006.)  
СИМИЋ СРЕТЕН (1998. - 2006.)  
БУРЦИЋ МИОДРАГ (1998. - 2006.)  
БУРЦИЋ СПАСОЈЕ (1998. - 2006.)  
НИКОЛИЋ ЦВЕТКО (1998. - 2006.)  
НИКОЛИЋ РАЈКО (1998. - 2006.)  
БОЖАНИЋ БОЖИДАР (1998. - 2006.)  
БОЖАНИЋ МЛАДЕН (1998. - 2006.)  
БОЖАНИЋ НЕМАЊА (1998. - 2006.)  
БОЖАНИЋ НОВИЦА (1998. - 2006.)  
КОСТИЋ ДИМИТРИЈЕ (1998. - 2006.)  
КОСТИЋ ЛАЗАР (1998. - 2006.)  
КОСТИЋ МИОДРАГ (1998. - 2006.)  
КОСТИЋ МИРОЉУБ (1998. - 2006.)  
КОСТИЋ НЕБОЈША (1998. - 2006.)  
КОСТИЋ СРЕЋКО (1998. - 2006.)  
КОСТИЋ СВЕТИСЛАВ (1998. - 2006.)  
КОСТИЋ ТОДОР (1998. - 2006.)  
КОСТИЋ ВЕКОСЛАВ (1998. - 2006.)  
КОСТИЋ ЖИВКО (1998. - 2006.)  
ИБРАЈ ЈАКУП (1999. - 2006.)  
ИБРАЈ МУХАМЕТ (1999. - 2006.)  
ИБРАЈ ИСУФ (1999. - 2006.)  
ИБРАЈ ИБЕР (1999. - 2006.)  
СТОЛКОВИЋ БОРКА (1999. - 2006.)  
СТЕВАНОВИЋ ЉУБИСАВКА (1999. - 2006.)  
ПОПОВИЋ РАТКО (1999. - 2006.)  
ОБРАДОВИЋ МИОДРАГ (1999. - 2006.)  
ТОМИЋ СВЕТОЗАР (1999. - 2006.)  
ДИМИЋ МОМЧИЛО (1999. - 2006.)  
АРСИЋ ДАКА (1999. - 2006.)  
СТАНЧИЋ МИЛАН (1999. - 2006.)  
ЂЕКИЋ СРЕЋКО (1999. - 2006.)  
АСАНИ ДАКА (1999. - 2006.)  
БАЉОШЕВИЋ БУДИМИР (1999. - 2006.)  
МЕТОДИЈЕВИЋ МИРОСЛАВ (1999. - 2006.)  
ЋЕРИМАЈ АВДУЉ (1999. - 2007.)  
ЋЕРИМАЈ ГАЗМЕНД (1999. - 2007.)  
ЋЕРИМАЈ ЉУМНИЈА (1999. - 2007.)  
ЋЕРИМАЈ ХАЛИМ (1999. - 2007.)  
ЋЕРИМАЈ БАЈРАМ (1999. - 2007.)  
ЋЕРИМАЈ БРАХИМ (1999. - 2007.)

# ОНИ СУ ЖРТВЕ ТЕРОРИСТА

ЋЕРИМАЈ САЛИ (1999. - 2007.)  
 ЋЕРИМАЈ ХИША (1999. - 2007.)  
 ЋЕРИМАЈ ЉУЉЕВЕРА (1999. - 2007.)  
 ЧЕНГУРОВИЋ СЛАВКО (1999. - 2007.)  
 РАКОЧЕВИЋ ПЕТАР (1999. - 2007.)  
 ПЕТКОВИЋ НЕБОЛША (1999. - 2007.)  
 ЈОВАНОВИЋ ИЛИЈА (1999. - 2007.)  
 МАРКОВИЋ ТОМИСЛАВ (1999. - 2007.)  
 МАЗРЕКУ БЕКИМ (1999. - 2007.)  
 АЗИРИ ФАДИЉ (1999. - 2007.)  
 БОЖИЋ РАДМИЛА (1999. - 2007.)  
 ВРЦЕЉ МЛАДЕНКА (1999. - 2007.)  
 ВРЦЕЉ ЉУБОМИР (1999. - 2007.)  
 БОГИЋЕВИЋ ДУШАН (1999. - 2007.)  
 ЧИЗМОЛИ ЏЕМАЉ (1999. - 2007.)  
 ГОВЕДАРИ ДЕЛИМУС (1999. - 2007.)  
 АБАЗОВИЋ ХАЈРУДИН (1999. - 2007.)  
 ТАСИЋ СРЂАН (1999. - 2007.)  
 ГУГА МУСА (1999. - 2007.)  
 БАЉОШЕВИЋ САША (1999. - 2007.)  
 БАЉОШЕВИЋ ТОМИСЛАВ (1999. - 2007.)  
 РАШИЋ РАДОВАН (1999. - 2007.)  
 МИХАИЛОВИЋ АЛЕКСАНДАР (1999. - 2007.)  
 ОЖЕГОВИЋ АЛЕКСАНДАР (1999. - 2007.)  
 ИМЕРАЈ КУЈТИМ (1999. - 2007.)  
 ХАЉИЉИ РАМАДАН (1999. - 2007.)  
 САФЕТИ ВАЈДИН (1999. - 2007.)  
 БУЊАКУ ЗЕЈНУЛАХ (1999. - 2007.)  
 ВУЛИЋ РАДОЈЕ (1999. - 2007.)  
 ПУЋКОВИЋ БОСИЉКА (1999. - 2007.)  
 ПЕТКОВИЋ БОРО (1999. - 2007.)  
 АНТОНИЈЕВИЋ ЗОРАН (1999. - 2007.)  
 КОРАЋ МИОМИР (1999. - 2007.)  
 ПЛАВЦИ АЛИ (1999. - 2007.)  
 ПЛАВЦИ САХАРЕ (1999. - 2007.)  
 ФИЛИПОВИЋ ПАНТА (1999. - 2007.)  
 ИБРАЈ КУЈТИМ (1999. - 2007.)  
 ХАМИТИ БАШКИМ (1999. - 2007.)  
 ЈАНИЋИЈЕВИЋ ТАЊА (1999. - 2007.)

ИСАКУ МИЛИЦА (1999. - 2007.)  
 ЧЕЈ ШЕМСИЈА (1999. - 2008.)  
 ГРУЛИЋ МИЛОРАД (1999. - 2008.)  
 РАСТОДЕР ОСМАН (1999. - 2008.)  
 ПЛАВЦИ АБДУЛАХ (1999. - 2008.)  
 ШЉИВИЋ МИЛАН (1999. - 2008.)  
 ШЉИВИЋ ОЛГА (1999. - 2008.)  
 ЗОГАЈ ХАМИТ (1999. - 2008.)  
 БАЈРАМАЈ РЕЏЕП (1999. - 2008.)  
 ЗУБЕРАЈ СКЕИЗЕН (1999. - 2008.)  
 ЈАКШИЋ СВЕТИСЛАВ (1999. - 2008.)  
 СТЕВИЋ СМИЉАНА (1999. - 2008.)  
 МАКСИМОВИЋ МИОМИР (1999. - 2008.)  
 РАМОЦИ БЕСИМ (1999. - 2008.)  
 САГДАТИ АХМЕТ (1999. - 2008.)  
 СТАНОЈЕВИЋ КРСТА (1998. - 2008.)  
 МИЛОСАВЉЕВИЋ ВЛАДИМИР (1999. - 2009.)  
 НИЧИЋ ЈОРДАН (1999. - 2009.)  
 ИБРАХИМИ АВА (1999. - 2009.)  
 ЂОНОВИЋ ФИКРЕТА (1999. - 2009.)  
 БЕРИША САЛИ (1998. - 2009.)  
 БЕРИША МИСИН (1998. - 2009.)  
 БЕРИША ЏЕВАТ (1998. - 2009.)  
 ПОПОВИЋ МАРА ( - 2009.)  
 ВУКЕЛИЋ МИРОСЛАВ (1998. - 2009.)  
 КРСТИЋ МИЛИВОЈЕ (1999. - 2009.)  
 КРСТИЋ ВИЛКА (1999. - 2009.)  
 ЈОВАНОВИЋ ЗЛАТА (1999. - 2009.)  
 ШАБАНАЈ РЕЏА (1998. - 2009.)  
 МИЛОВАНОВИЋ РАДОМИР (1999. - 2009)  
 ЛАЗОВИЋ МАГДАЛЕНА (1998. - 2009.)  
 ЦВЕТКОВИЋ БОЈАН (1999. - 2009.)  
 ВУЧЕТИЋ ДРАГАН (1999. - 2009.)  
 МИЛОВАНОВИЋ СМИЉКО (1999. - 2009.)  
 ДАШИЋ РАДОСАВ (1999. - 2009.)  
 ФИЛИПОВИЋ ЖАРКО (1999. - 2010.)  
 ТАНАСКОВИЋ ДРАГОЉУБ (1999. - 2010.)  
 МАРКОВИЋ ЗОРАН (1999. - 2010.)

Променама у закону укидају се колективни центри

## У СРБИЈИ ЖИВИ 86.000 ИЗБЕГЛИЦА

Недавно усвојене измене Закона о избеглицима у српском парламенту, требало би да побољшају положај избеглица. Лакше ће се решавати њихова стамбена питања, чиме се стварају услови за потпуну интеграцију те популације. Затворило се 60 колективних центара, а изменама су прецизирани нека решења, а између остalog, прецизно је дефинисано да се "лицем које се определило за интеграцију сматра лице које је поднело захтев за пријем у држављанство Србије". Поред тога, проширује се надлежност Комесаријата за избеглице на повратак и интеграцију избеглица, па ће то тело, између остalog, бити надлежно за признавање и укидање статуса избеглица, решавање њихових стамбених потреба...

Обавеза је Комесаријата да старим, инвалидним и болесним лицима обезбеди смештај у установи социјалне заштите, другом облику социјалне заштите, или породице. Источитава важи и за малолетнике без родитељског стања.

Избеглице, које се одлуже да трајно реше статус интеграцијом у Србији, држава може, у складу с могућностима, помоћи у решавању стамбених проблема и то давањем непокретности у државној својини на коришћење на неодређено време, или на одређено време с могућошћу куповине, доделом средстава за побољшање услова становања, куповином грађевинског материјала за започету изградњу непокретности и куповином сеоске куће са окупњицом. Стамбене потребе решавају се према броју чланова породичног домаћинства: за самца или два члана - непокретност површине до 30 метара

квадратних, а за сваког следећег члана породичног домаћинства још по 10 квадрата. У случају да закупац одлучи да купи непокретност коју је добио на коришћење, цена ће износити 50% од тржишне. Лица која стамбени проблем решавају куповином сеоске куће са окупњицом, средствима из републичког буџета, не смеју да отуђе непокретност пре него што истекне пет година од дана закључивања купопродајног уговора.

Према усвојеним решењима, непокретности које су до дана ступања на снагу овог закона прибављене средствима из буџета Србије, домаћих или иностраних донација за решавање стамбених потреба избеглица, државна су својина.

Лица која до дана ступања на снагу овог закона нису добила избегличку легитимацију, дужни су да у року од 30 дана од дана ступања на снагу закона поднесу захтев Комесаризату за добијање избегличке легитимације. Онај ко не поднесе захтев у датом року губи статус избеглице.

У Србији живи 86.000 регистрованих избеглица, а "на врхунцу избегличког таласа било их је више од 500.000". Само пет одсто избеглица жели да се врате у земљу порекла.



Колективни центар

Подујево

### О ПОВРАТКУ ДЕКЛАРАТИВНО

Све стратегије о повратку Срба на Косово и Метохију после 1999. године паље су у воду а после једнострог проглашења независности Косова 17. фебруара 2008. године повратак је буквално стао, како је потврдио почетком овог месеца шеф УНХЦР-а у Београду Едуардо Арболеда. Док је у десетак општина на Косову и Метохији остварен симболичан повратак у појединим општичкима повратак се свео на празна обећања. Таква је ситуација у општини Подујево где се редовно, и то више година, одржавају састанци радне групе коју чине: УНХЦР, ОСЦЕ, КФОР, Дански савет, представници министарства за повратак из Приштине и представници расељених Срба али од састанка се није даље отишло. И на последњем састанку на овом нивоу 31. марта ништа конкретно није урађено.

- Да би смо кренули са мртве тачке и отпочели повратак најпре морамо да завршимо пројекат који смо усвојили још 2004. године о повратку 18 породица у село Ливадице. У овом случају повратници

су разговарали са Албанцима у селу Ливадице да се врате са чим су они били сагласни. Међутим, изговор је до дана данашњег да нема средстава за подизање кућа - каже представник расељених из Подујева Ивица Марковић.

Он каже да је до сада усвајано више стратегија о повратку али да је остало све на празним обећањима. - У стратегији за повратак првенствено би требало да се уцрта и у пракси оствари повратак узурпиране имовине: кућа, станови, земље... Многи Срби су правним путем истеривали Албанце узурпаторе из својих кућа и станови али након истеривања други Албанци су опет заузимали куће и станове као што је случај са породицама Грчак, Поповић, Младеновић... - наводи Марковић.

У општини Подујево је у 36 села, од укупно 78, до 1999. године као и у самој општини живело 1.650 Срба а данас их је остало још само 10 у селу Медреговац на самој административној линији према општини Медвеђа која је у последњих десет година помогла мештанима како би опстали на својим огњиштима.

Представници Министарства за повратак из Приштине на послед-

њем састанку крајем марта су навели да они немају средстава за колективни повратак расељених али да ће се помоћи индивидуални повратак српских породица. На овакав план повратка бурно су реаговали представници расељених Срба који су навели да ово министарство за ову годину није издвојило ни један динар за повратак расељених и да нема никаквих спискова расељених српских породица из ове општине и оних који желе да се врате.

Представници расељених Срба су тражили да се крене са изградњом планираних кућа још 2004. године у селу Ливадице као и да се до села Медреговац из правца Подујева изгради пут, а за мештане у селу мини пилана која би омогућила да се поједине повратничке породице врате на своја огњишта...



Недељни Телеграф:

# ЛЕШЕВИ СЕ “ЗНАЈУ” ФАЛИ САМО ГРОБНИЦА

**Безбедносни експерти се штапају: коме је требало овакво “откриће” уочи одлуке Хашкоћ суда, доласка Брамерца, у време новог америчко-приштинска у вези са Резолуцијом 1244**

Агенција “Франс-прес” је 10. маја пренела следећу изјаву српског тужиоца за ратне злочине Владимира Вукчевића о најновијем открићу у близини Рашке: “Српско Тужилаштво за ратне злочине и представници ЕУЛЕКС-а су заједнички открили масовну гробницу у којој се налазе остаци тела, највероватније, око 250 Албанаца са Косова.”

Већ следећег дана тужилац је рекао да се не зна идентитет људи који су сахрањени у “потенцијално гробници”, нити ко их је убио, мада је, успут, закључио да су осумњичени већ у Хагу. Вукчевић није гарантовао чак ни да ће се ишта пронаћи на сумњивој локацији: “Док се заврши ископавање, нико не може да каже да ли сада радимо на правом месту или не”.

Страни медији су, по неписаном правилу, пренели само прву вест да је откривена гробница косовских Албанаца, иако њено ископавање није ни почело. А део српске јавности сада се пита шта је Тужилаштво за ратне злочине уопште открило ако нема лешева људи, чији је идентитет непознат и за које се не зна ко их је и како убио, а није сигурно ни да су сахрањени на означеном месту.

- Наслови типа “Откривена масовна гробница” су класична новинарска интерпретација - изјавио је портпарол Тужилаштва за ратне злочине Бруно Векарић. - Правилна формулатија гласи “могућа гробница” или “на трагу смо масовне гробнице”. Тужилац је на конференцији за штампу рекао да постоји велики проценат вероватноће да се тамо налази масовна гробница, али тек кад нађемо тела, знаћемо да ли она јесте тамо.

За масовном гробницом косовских Албанаца у околини Рашке трагало се и 2007. године, такође по пријави сведока, али безуспешно.

- Тада је један сведок указао на место и копано је онолико колико је било потребно, с обзиром на рељеф - каже Векарић. - Међутим, сада смо готово сигурни да је потенцијална

гробница око двеста метара даље од места на коме је раније копано.

## Шеста после демократских промена

У званичном саопштењу Тужилаштва од 10. маја пише да је оно “у сарадњи са ЕУЛЕКС-ом, открило потенцијалну масовну гробницу на локацији Рудница код Рашке, на југу Србије, у којој је, према изјавама сведока, похрањено око 250 тела косовских Албанаца.”

“Потенцијална гробница “ се прецизно лоцира: “На основу досадашњих истраживања, масовна гробница се налази у дворишту предузећа “Космет пут”, делимично на паркингу испред зграде саграђене после оружаних сукоба 1999. године, а делимично испред зграде предузећа.” Према сазнањима Тужилаштва, пише даље у сопштењу, жртве су биле прво сахрањене у три примарне гробнице на Космету: Стрелишту код Призрена, Јањеву и у кругу транспортног предузећа у Приштини, а затим су “са тих локација поново откопаване и пребацивани на територију Србије. Ово је шеста масовна гробница која је после демократских промена откријена на територији Србије.”

Тужилаштво тврди да је информације о гробници добило од ЕУЛЕКС-а и сведока, али није навело детаљније податке нити о њима, нити о пореклу аеро-фотографија земљишта са уцртаним локацијама гробова, које су медији презентовали као доказе Тужилаштва.

- У овој фази истраге не можемо вам дати све детаље, али сигурно је да не бисмо излазили у јавност с неодговорним изјавама - каже Векарић. - Мада увек постоји један проценат сумње да нешто није тамо где ми мислимо да јесте. Чињеница је да око тога сарађујемо са ЕУЛЕКС-ом и да имамо низ, не само изјава све-

дока, већ и снимака који указују да би тамо могла да буде масовна гробница. Имамо и читаву историју о примарним гробницама и пребацивању тела овамо, као и сталну комуникацију комисија за нестала лица, наше и оне с Косова. Постоје и наши разни захтеви према њима, као и још неки њихови према нама.

## Приштина се ограђује

Док српско Тужилаштво за ратне злочине поштује дискрецију сведока, Канцеларија за нестала лица Владе Косова огласила се у медијима тврдећи да су њени сведоци дали податке о масовној гробници крај



Atlantska brigada OVK стиже 1999. године из Америке: Preko лuke Drač дошло је више хиљада плакеника

Рашке.

- Ископавање 2007. године била су погрешно изведена, јер смо мислили да се гробница налази сто метара даље - каже Куштим Гара из приштинске Канцеларије за нестала лица. - Сада постоје основане сумње које су пружили сведоци и на основу ових сумњи и доказа ми смо упутили службени захтев на састанку радне групе одржане 19. фебруара ове године у Београду. Након изјава сведока, мисли се да су то тела Албанаца са Косова киднапованих и несталих у време Милошевићевог режима. Али, још је рано говорити о њиховој етничкој припадности као и о тачном броју жртава.

Међутим, контрадикција између изјава наводних сведока да је реч о убијеним Албанцима и ограђивања приштинске комисије да је рано говорити о етничкој припадности жртава, буде сумње стручњака.

- Како је могуће да се најављује колико има тела у гробници и којој нацији припадају, ако није ископан ни један једини леш. - чуди се генерал Нинослав Крстић из Форума за безбедност и демократију. - А шта ако су то Албанци које је убијала ОВК, или плаћеници који су долазили преко североалбанских лука? Шта је уопште циљ оваквих најава без јасних доказа?

Око шест хиљада страних држављана борило се на страни терориста, подсећа проф. Милан Мјалковски с Факултета безбедности, и додаје:

- Добровољци и плаћеници стизали су из целог света бродовима преко албанске луке Драч. У ОВК је било и много Албанаца из саме Албаније, инструктора са Запада и из Хрватске, муџахедина из арапских земаља.

Овај безбедносни експерт подсећа да су косовске Албанце још

мао, географске координате и време снимања, иако извиђачке камере сателита или авиона автоматски уписују ове информације на снимак.

#### Ком Лимај, ком гробница

Уколико су ове фотографије аутентичне, онда су старе 11 година и питање је зашто до сада нису објављене, с обзиром на то да је НАТО сличне снимке обилато користио у ратној пропаганди током деведесетих.

Прва је то учинила Медлин Олбрајт, тврдећи да има сателитске снимке "узнемиреног земљишта" у Босни који доказују да су ту масовне гробнице, и тако издејствовала бомбардовање Републике Српске.

Уочи и за време бомбардовања Србије 1999. године слична тактика махања аероснимцима с "могућим гробницама" врло често је коришћена као "доказ" геноцида Срба над косовским Албанцима и 100.000 лешева у масовним гробница-

ма. Посебна прича је био званични амерички критеријум по коме се масовном гробницом сматрало свако место на коме је било више од једног тела!

Међутим, после уласка КФОР-а на Космет међународне форензичке екипе су откриле да је највећи број локација о којима су сведочили "очевици" и "снимали" их сателитски - обичан фалсификат.

- Изјаве сведока и аеро-снимци земљишта по правилу су почетни оперативни подаци, које тек треба практично проверити - каже проф. Мијалковски. - Преурађена је изјава о масовој гробници можда је требало да произведе неки ефекат пред долазак хашког тужиоца Брамерца, али нисам сигуран какве ће то последице заиста изазвати.

И правни стручњаци сматрају да су изјаве сведока и аеро-снимци терена само индиције да постоји масовна гробница, а да су једини доказ њеног постојања лешеви, ако

буду ископани. После тога би вештаци-форензичари, у посебним доказним поступцима, морали да утврде идентитет сваког покојника понаособ и да испитају од чега је страдао. Поједини војно-безбедносни стручњаци сумњају да је лансирање вести о масовој гробници Албанаца код Рашке политички маневар ЕУЛЕКС-а, предузет ради смиривања страсти на Косову после хапшења Фатмира Лимаја и Сабита Геција.

Наиме, овај потез ЕУЛКС-а сматра се директном претњом Хашму Тачију, јер је реч о високо-рангираним члановима његове тајне службе ШИК, коју је међународна администрација забранила због умешаности у организовани криминал.

- Изгледа да Запад "уравнотежава штету" поруком "вама смо ухапсили Лимаја и Геција, али смо Србима открили масовну гробницу". - каже генерал Нинослав Крстић.

#### Параван за албанско једињење

Генерал Крстић сматра да је халабука око хапшења и гробница сакрила много важнији догађај који ће имати далекосежне последице:

- Нико није обратио пажњу да су у исто време КФОР и ЕУЛЕКС препустили косовским безбедносним снагама чување границе између Албаније и албанске парадржаве Косово, што практично значи њихово једињење, које ће се у погодном тренутку само формализовати.

Истиче да је наводна масовна гробница косовских Албанаца "откривена" у врло осетљивом тренутку и да то што у саопштењу Тужилаштва пише да је гробница "потенцијална", практично ништа не значи.

- Саопштења нико не чита, али сви светски медији јављају: "Откривена масовна гробница косовских Албанаца у Србији" - каже Крстић. - Чудно је да се гробница открива после 11 година, баш када међународни суд правде у Хагу треба да одлучи да ли се Косово легитимно самопрогласило за државу. С друге стране, ова прича се појављује кад Америка врши притисак на Србију да се сама одрекне Резолуције 1244. А некако је усклађена и с временом доношења коначне хашке пресуде генералима Ојданићу, Лазаревићу и Павковићу.



Satelitske fotografije masovnih grobnica kojima je NATO mahao 1999. Kad su forenzičari i novinari došli na lice mesta otkrili su da je reč o prevari

1991. године киднаповали најчешће терористи из ОВК, што не споре ни међународне институције.

- Чак трећина укупног броја жртава на Космету од 1991. до 1998. године су Албанци које су убили терористи ОВК - каже проф. Мијалковски. - Убијали су и киднаповали не само Албанце лојалне Србији, већ и оне који су покушавали да буду неутрални. Масовне гробнице тих жртава ни данас нису истражене иако и наше, а нарочито западне службе, добро знају где се оне налазе.

Ни ЕУЛКС, ни албански извори, ни српско Тужилаштво не отkrvajuју порекло снимака из ваздуха на којима су, наводно, прецизно обележене локације масовних гробница. На њима, међутим, нема података као што су шифра уређаја који је сни-

Нестао у Приштини

## Пуних 11 година о Станојку Младеновићу се ништа не зна

Неколико дана од уласка међународних мировних снага на територију Косова и Метохије у време када је владао највећи хаос јер су границе са Албанијом и Македонијом биле отворене, Станојко Младеновић (39) је одлучио да у Приштини позавршава неке њему веома важне послове. У то време а био је то 20. јуни 1999. године највећи део Срба мушкараца је отишао са Ко-

сова, а они који су остали нису излазили из кућа управо из страха да их албански екстремисти не би убили или киднаповали. Шта се тога дана десило са Станојком Младеновићем, рођеним Штрпчананином, ни до данашњег дана није разјашњено. Зна се да се није од тада јављао и још увек његова породица трага за њим.

В.Б.



Малена Драгана Илнић у свом животу прошла голготу коју неко не би ни за три

## ТРИ КРУГА ПАКЛА

На нејака плећа мале Драгане Илнић сручила се велика несрећа. Онако како понекад судбина може да изрежира живот, не може ни најбољи писац трагедија. Али зашто баш нејаком детету да живот наметне толико туге, бола и јада и обавеза да споји прерано страдале оца, мајку и брата.



Драгана Илнић

Кажу да пакао има девет кругова. Њена три круга пакла тежа су од девет Дантеових, јер она је ипак дете безгрешно, које ничим није заслужило да је живот тако кажњава. Када је имала две године у њеном родном граду Госпићу убијен јој је отац Недељко. Бежећи од "Олује" тражећи спас за своје двоје деце и себе њена мајка Гордана из Крајине долази у Ђаковицу и ту да би издржавала своју децу ради и живи у прихватилишту Мајином насељу. И таман када је помислила да ће им живот кренути на боље Милосрдни анђео је десетковао породицу Илнић. Сејући бомбе анђео прекрати живот Гордане Илнић, рани њеног сина Предрага који је од задобијених рана преминуо и остави Драгану саму са ранама и гелерима и ожилјцима у души. Отац сахрањен у Госпићу, мајка у Ђаковици, брат у Приштини, а она сада живи код тетке у Јошавци код Челинца. Иако још дете она машта да једног дана окупи на једном месту своју породицу, мртвог оца, брата и мајку. Њихова кућа биће гробница коју ће им саградити, и тада ће она бринути о њима.

Иако у телу има још гелера, и неизлечиве ожилјке у својој дечијој души, она већ сада зна шта ће чинити. Уредиће она њихову вечну кућу и неће више бити развођени. Нек бар на оном, вероватно лепшем свету њена породица нађе вечни мир и нек не тугују једни за другима као што то она због њих дубоко пати.

М.М.К.

Када су супруга и син отишли да траже отетог Гена Зумбераја

## ПРЕТУЧЕН ТРИНАЕСТОГОДИШЊИ ДЕЧАК

Ром Ген Зумберај одведен је насиљно из своје куће карајем јула 1999. године када су га припадници ОВК привели у њихов штаб у насељу Пискоте у Ђаковици. Супруга и син су убрзо за њима отишли да се распитају шта је са њим, али су припадници ОВК претукли тринаестогодишњег дечака и обоје их истерали из њихових просторија. Мада су свуда тражили помоћ да се Ген ослободи и трудили се да сазнају шта је са њим, нису успели да му помогну па породица и даље живи у ишчекивању да се реши његова судбина.

Ј.Б.

Неизвесна судбина брачног паре Петковић из Ђаковице

## ПОТРАГА ЗА НЕСТАЛИМ РОДИТЕЉИМА

**Неке чињенице око нестанка брачног паре Петковић се не поклапају, пошто је одласка, па сумња у пријатеље који њега срећају све већа**

Жарко и Даринка Петковић примили су у време бомбардовања у своју кућу комшију Башкима Ђока јер је његова била запаљена. Оба њихова сина напустила су Ђаковицу јуна 1999. године, а они са комшијом остали у кући. Због прекида телефонских линија нису могли чутиса децом.

Готово после пола године они су сазнали од Дијане, Башкимове сестре која је живела у Призрену, да су њихови родитељи недељу дана од одласка синова кренули пут Србије јер је било неиздржivo тих дана живети у Ђаковици, ако ниси Албанац. Кренули су пут Пећи, обавестила их је Дијана и додала да им је Башким помогао око паковања неких ситних кућних ствари

али и око скидања таблица са кола да би били безбеднији.

Синови Жарка (61) и Даринке (58) су и даље трагали за родитељима и дошли до неких података који се нису поклапали са изјавама Башкимове сестре Дијане.

Наиме, њихова породична пријатељица, иначе Албанка испричала им је да тврђе Башкима и Дијане око њиховог одласка нису тачне, јер им је она све до 26. јуна доносила храну, пошто нису

смели да излазе из куће. Након тог датума њој је забрањено да носи храну и прећено да ће бити убијена, и она и њена породица због сарадње са Србима. Тада је морала да прекине одласке у кућу Петковића, и више о њиховој судбини ништа није знала.

Колика је умешаност сустанара и породице Ђока она не зна. Да ли је мотив кућа и имовина вероватно ће се некада сазнати.

С.М.



Штимље

### СТРАДАО ЗБОГ ТРАКТОРА

Деветанестогодишњи Мића

Столић из села Доње Годанце код Штимља, никако није могао да се помири са тим да су му Албанци из тог села узели трактор. Договорио се са једним од тих Албанаца да оду до тих људи и затраже им да врате његов трактор.

Отишли су, каже његов рођак, по трактор, али се од тада Мићи губи сваки траг. Породица је одмах пријавила његов нестанак, покушали су да сазнају од тог Албанца са којим је отишао у други крај села, шта је са њим, али је он одбио сваку комуникацију са њима. Након тога породица Столић је напустила село.

С.М.

Родитељи убијени, кћерка и зет киднаповани

### ШТИМЉЕ “ОЧИШЋЕНО” ОД СРБА

Једна даља рођака нам је испричала како су страдали Мирко и Јованка Талић. Убијени су у Штимљу где су живели до 10. јула 1999. године. Нису хтели да напусте своју кућу и предају је заједно са свим покућством Албанцима, и то су животима платили. Након њиховог убиства десила се нова несрећа. Отета је њихова кћерка Вера и зет Бора. Страдање породице Столић веома је узнемирило малобројне Србе који су схватили да им ту живота нема, па су многи од њих продали своју имовину буд зашто, а они који то нису успели напустили су све и отишли у избеглиштво.

С.М.

У Великој Хочи још увек само живи Стана Тодић

# ЧЕКА СВОГА МИРОСЛАВА

Пре једанаест година, тачније 23. марта киднапован је Мирослав Тодић из Велике Хоче. Када је отет имао је 50 година. Дан пре вомбардовања, које је са зебњом и страхом очекивао Мирослав је да би прекратио време, а и да би помогао свом пријатељу изорao пола њиве. Сутрадан је



отишао да доврши другу

половину или се више није вратио кући. Очевици кажу да су тих дана сви били узнемирени. Данима се већ говорило о почетку бомбардовања наше земље. Срби на Косову и Метохији су живели у свакодневном страху. А било је време када су се виногради орезивали и обављала прва орања. Њива коју је изорао се налази у атару села познатом под именом "дугачак пут" ка селу Брестовцу, насељеном искључиво албанским становништвом. По завршетку орања Мирослав се упутио код побратима Исмета, у Брестовац. Редовно су се посещивали. Неки Великохочани који су тога дана обрађивали поља у близини покушали су да га одврате, али је Мирослав рекао да иде и да ће све бити у реду. Било је два сата по подне. По причи Срба који су са брда гледали двогледом ка Брестовцу, Мирославу је пут препречио бели голф, па је морао да заустави трактор.

Из голфа су изашли наоружани људи и убацивши га у аутомобил, одвезли га, а после су дошли неки други и одвезли трактор. Киднаповање је одмах пријављено полицији, међутим, њему се губи сваки траг.

Супруга Стана је од једног Албанца, који је назвао телефоном, сазнала да јој мужа држе у школи у Брестовцу, међутим када је полиција отишла у село, у школи није никога пронашла. Такође се изгубио траг и његовом побратиму Исмету.

Тадашњу полицију је заменила полиција УНМИК-а, па КПС. Ни једна од њих није успела да открије шта се десило. Супруга Стана живи сама у Великој Хочи. Деца су отишла у потрагу за послом, а она и даље чека. Обијала је прагове многих домаћих и страних организација, али одговор до дана данашњег није добила.

О.Радић

У Призрену у јулу 1999. године

## МАЈКА УМРЛА ОД ТУГЕ

"Мог зета Африма Бенсу отели су припадници ОВК док сам ја био у заробљеништва друге групе екстремиста су хапсиле, саслушавале, тукле и убијале Роме", - прича његов шурак из Улцињске улице број 222 у Призрену. Мене су отели 10. јула 1999. године петорица припадника ОВК из моје куће. Одвели су ме у штаб који се налазио у подруму Основне школе за глувонеме. Уз непрестано батинање и

тортуру тражили су да призnam где сам плъчкао. Сви знају да сам за време рата све време био код куће и да никоме нисам ништа науudio. Док сам био у затвору умрла ми је мајка од туге и страха за мене и зета Африма. Комшије су јавиле КФОР-у и тражиле да ме пусте да сахраним мајку, али ОВК није хтео. Комшије су је сахраниле. После дужег времена мене су пустили, али су ми наредили да одем из Призrena. То сам и урадио и сад сам у Србији, а о мом зету ништа не знам, испричао је Г.Б. под условом да му се не објави име јер се још увек боји да му се нешто не деси. И он је као и многи други Роми који су преживели тортуру припадника ОВК избегао у Србију да би сачувао живу главу."

У Ђаковици 18. јуна 1999. године

## ОТЕТ ВАТРОГАСАЦ

*Слободана Јањића из стапа насиљно одвели припадници ОВК*

Четворица припадника Ослободилачке војске Косова су 18. јуна 1999. године насиљно из зграде у којој је живео извели Слободана Јањића (53) из Ђаковице.

Слободан је радио као ватрогасац и након окончања бомбардовања и уласка међународних снага на Космет и поред изузетно тешке ситуације по безбедност Срба није хтео да напусти Ђаковицу. Сматрао је да се никоме није замерио и да нема разлога да бежи. Деца и супруга Милена су отишли 12. јуна 1999. године из Ђаковице, а он је остао у свом стану у намери да га сачува од пљачке. Након шест дана од одласка његове породице он је отет и одведен у непознатом правцу.

Ј.Б.

За кратко време умрле три жене логорашице

## СМРТ ОДНОСИ СВЕДОКЕ ЗЛОЧИНА

У време док је припреман овај број остали смо без две чланице нашег удружења, две жене логорашице које су остале без синова и супруга.

Умрла нам је Добрала Божанић. И баш као да се судбина поиграла са њом у прошлом броју смо писали о њеном проблему да набави лична документа без којих је живела све време. Покренули смо акцију да јој помогнемо уз ангажовање "Праксиса", али ето смрт је предухитрила Добралу прогнаницу, мајку киднапованог и страдалог Младена Божанића и његовог сина Немање.

Ангелина Костић се придружила недавно упокојеној Лазарки Костић која је такође умрла од туге за својим киднапованим.

Ангелина Костић је као и остале жене Ретимља и Оптеруше преживела логоре ОВК, и није поклекла у тражењу супуга Младена и сина Небојше. О Младену се на жалост ни до данашњег дана сазнала истина.

Треба се присетити и чињенице да је пре њих три умрла и Крунислава Баљашевић, такође жена која је са својом снајом и унуком била у логору и чији су киднаповани син и супруг сахрањени након њене смрти.

М.М.К.



Нестанком брачног пара Радовановић

## СЕЛО ОСЕК ХИЉА “ОЧИШЋЕНО” ОД СРБА

Брачни пар Милорад (60) и Зорка (54) Радовановић били су једини Срби који су живели у селу Осек Хиља у општини Ђаковица. Нису стigli ни да размисле шта ће и куда отићи након уласка међународних снага на Косово и

Метохију и повратка њихових комшија Албанаца а већ их је задесила несрећа. Наиме, након 15. јуна 1999. године када су последњи пут виђени о њиховој судбини ништа се не зна. Сестра Милорада Радовановића је рекла да су до тог датума имали контакте, али ноћ између 15. и 16. јуна била је задња када су виђени. Њиховим нестанком село Осек Хиља “очишћено” је од последњих Срба.

Отмица Исмаила Краснићија

## ОДВЕДЕН С КУЋНОГ ПРАГА

Исмаил Краснићи (32) живео је до тог 20. јуна 1999. године у улици Аце Мрдаковића 55а у Приштини када је насиљно изведен из куће. Било је то око 15 часова када су њему непозната лица закуцала на врата његове куће.

Не слутећи ништа лоше, он их је отворио и нашао се лицем у лице са отмичарима. Шта су они њему рекли и који је био разлог његовог одвођења од куће, породица никада није сазнала јер није имала прилику да чује од било кога чиме се то он замерио тим непознатим људима.

К.М.

Још увек је непозната судбина  
несталих војника

## У ИШЧЕКИВАЊУ ИСТИНЕ ЖИВОТ НЕУМИТНО ТЕЧЕ

Приликом ратних дејстава на територији Косова и Метохије 16. априла 1999. године нестали су редовни војници Златко Ачић (20) из Смедерева, Саша Иванковић (20) из села Трупале у општини Ниш и Дејан Костић (20) из села Кленка у општини Шабац. Нестали су код карауле Маја Глава уз граничну линију према Албанији, западно од Ђаковице. Њихов нестанак је примећен по завршетку борби.

Отац Саше Иванковића, Миломир је испричао да су се

са својим сином чули двадесетак дана пре његовог нестанка, тачније 27. марта 1999. године када је Саша породици рекао да се налази у некој школској згради. Након тога нису добијали вести шта се дешава, све до 16. априла када су он, као и породице осталих војника добили званично саопштење да је нестао приликом војне акције у области Кошара, на коти Маја Глава на граници са Албанијом.

Породице страдалих војника су касније сазнале да су у борби која је вођена са припадницима Ослободилачке војске Косова који су нападали чак и са територије Албаније, било рањених војника Војске Југославије, да су дејства била



доста јака и да њихова јединица приликом повлачења није могла да се евакуише.

Породици Дејана Костића, предати су посмртни остаци 2005. године, а о осталим војницима се још увек не зна ништа.

С.М.

Синиша Казић, глувонема особа нестао 30. јуна 1999. године

## БИО ЈЕ ТО ДОБАР ЧОВЕК

Бог му је узео говор, али му је подарио велико срце, па је волео све људе

- Мој брат Синиша (35) био је глувонем и живео је у Ораховцу. Сви су га знали и поштовали и Срби и Албанци. Увек је волео да некоме помогне, да учини неку услугу. Бог му је узео говор, али му је подарио велику доброту - каже Славе Казић који живи у Косовској Митровици. Када смо причали са њиме све време је плакао за својим братом.

- Жао ми је што су њега таквог киднаповали. Веровао је људима. Кретао се слободно Ораховцем иако је то било опасно за Србе. Кренуо је 30. јуна код пријатеља Небојше Грковића који

је живео код цркве. Седео је код њега од десет до два поподне и кренуо кући у коју никада више није ушао. Његов нестанак је одмах пријављен КФОР-у, али ни до дан данас не знамо шта је с њим десило. Тешко ми је кад помислим да су га можда тукли и мучили. Ко зна које је муке претрпео а да није могао ни да закука већ је сву бол држао у себи - плачући прича Славе Казић брат несталог Синише.

В.Б.



У Призрену 11. августа 1999. године нестала Љиљана Цветановска

## НЕСТАЛА ИЗ СТАНА

И поред више пријава да је непознати Албанци нападају у њеном стану у Карађорђевој улици број 65, Љиљана Цветановска из Призрена није добила одговарајућу заштиту. Била је упорна да не напусти свој стан због чега је касније и страдала. Наиме, 11. августа 1999. године код ње поново долазе непозната лица, прете јој и галаме и онда се све одједном утишало. Од тада је није било у стану. Убрзо затим нови станари су запосели њену имовину, стан и ствари које је она годинама марљиво кућила.

В.В.



Шта је са несталим Драганом Ротковићем?

## НЕИЗВЕСНА СУДБИНА ЗРЕЊАНИНЦА

Он је задњи пут виђен у близини Ђаковице

Пуних једанаест година је прошло од када породица Ротковић из Зрењанина ишчекује вести о несталом Драгану Ротковићу (27). Он је последњи пут виђен 23. маја 1999. године на вису изнад Жабља у близини Ђаковице. Након сазнања да му се изгубио сваки траг породица, пријатељи, али и све институције које се баве судбинама несталих лица интензивно су га тражиле. Нажалост неких нових информација шта се са њим дододило није било.

Потрага за тада

двадесетседмо-  
годишњим Драганом Ратко-  
вићем траје и  
даље, а породи-  
ца и пријатељи  
још увек гаје  
наду да ће га  
пронаћи.

С.М.



У Пећи у јуну 1999. године

## НЕСТАО РЕЗЕРВИСТА



- Велика је несрећа задесила нашу породицу. Нестао је, уствари, отет је мој брат Раденко Зоговић (46) и после извесног времена спаљена му је кућа. Све је нестало као да никада постојало није. Да Раденка није задесила тако велика несрећа можда би тугов-

али за кућом, а овако кад њега нема, све материјалне вредности су за нас сада беззначајне - казала је Раденкова сестра Славица. Она је испричала да је радио у Комбинату коже и обуће у Пећи, али је био и припадник резервног састава Војске Југославије. Већ 12. јуна његова породица је отишла из Пећи, а он је остао у војсци до демобилизације 13. јуна 1999. године.

Комшије Албанци су испричале Славици да је 15. или 16. јуна више пута долазио, а након тога више га нису видели. Кроз десетак дана кућа је спаљена.

В.В.

Из хотела "Божур" у Приштини 23. јуна 1999. године

## ОТЈЕТЕ ИЗБЕГЛИЦЕ

Избеглица из Хрватске Никола Јовановић из села Чарапића и његов пријатељ Цепо Џепакић из Љубовије били су пре бомбардовања смештени у хотелу "Божур" у Приштини.

Живели су у ишчекивању шта ће бити након доласка мировних снага на Космет све до 23. јуна 1999. године.

Тада у њихову собу упадају наоружани и униформисани припадници ОВК и одводе их са собом. О њима нико више ништа није знао, као и о бројним станарима хотела који су побегли из једног ратног вихора и само чудом спасили живу главу да би тржећи спас, страдали на Космету.

М.М.К.



Приштина

## ПОТРАГА ОКОНЧАНА САХРАНОМ

Зоран Младеновић (30) живео је у Липљану. Нестао је 25. новембра 1999. године на путу ка Србији. Полиција УНМИК-а је пронашла његово тело маја 2000. године

Липљанац Зоран Младеновић је са једним пријатељем у 20.30 часова, својим аутомобилом марке Рено 18, тамно плаве боје, кренуо у Бор. Његов пријатељ је о инциденту рекао да им се 1,5 километар након скретања из Подујева, код другог моста, на путу препречио бели комби. У тренуку када је Зоран покушао да га заобиђе, он их је ударио. Његов пријатељ је задобио јачи ударац у главу и прелом ноге. Зоран је изашао из кола, и почeo да трчи. У комбију који их је ударио била су двојица мушкараца у цивилу. Онај млађи није излазио из комбија, док је други, стар око 45 година, нижи, изашао и извикао га из аутомобила. Унео га је у њихову заставу 128 и одвезао у амбуланту у Подујево. Упитао га је зашто је возач побегао. Ништа више нису разговарали јер је од болова повремено губио свест. У амбуланти у Подујеву га је прегледао лекар и рекао да мора да сними ногу, али да они немају рендген-апарат. Потом је овај Албанац довезао велики бели цип и са још једним Албанцем га одвезао у приштинску болницу. Ту су му лекари снимили ногу, ставили гипс, и позвали полицију УНМИК-а која га је превезла до Косова Польа. О Зорану није ништа знао. Мислио је да се спасао бекством.

Када је сазнала да Зоран није стигао у Бор, његова мајка је пријавила случај КФОР-у. Сутрадан је уз пратњу КФОР-а кренула путем којим је он ишао да га тражи. На путу између Приштине и Подујева пронашла је његов аутомобил који је био запалjen и мало ударен са десне стране.



Након више месеци тражења сина сазнала је истину. 30. маја 2000. године, полиција УНМИК-а је обавестила Зоранове родитеље да је његово тело пронађено у насељу Врањевац и да се налази у приштинској болници, под бројем 1784. Када су родитељи дошли у болницу да идентификују тело, запослени нису могли да га пронађу. Родитељи су обавештени у полицији, да је настала забуна, да је тело сахрањено као НН лице, и да ће им за 2-3 дана омогућити да преузму тело. Након тога, 8. јуна, полиција УНМИК-а је обавестила родитеље да је тело пронађено и сахрањено на муслиманском гробљу у Приштини.

С.М.

Две недеље након нестанка породицу Стојановић позвао Станишин шеф

## УМЕСТО УТЕХЕ, ПОДСМЕХ

*Станишица се сигурно оженио другом и побеђао у Србију, рекао је његов шеф Албанац супруги Слађани*

- Сваки дан проведен у Гњилану након доласка КФОР-а и јавног демонстрирања силе припадника ОВК, био је претежак. Требало је имати јаке живце и бити смирен да се издрже провокације и шикани-

рања. Мој супруг Станиша је радио као ватрогасац. Тог 10. јула 1999. године враћајући се из ноћне смене отишао је до центра града да купи лекове. Никада га више нисам видела. - прича његова супруга Слађана Стојановић. - Након две недеље зове мене његов шеф Албанац да пита, наводно, и што Станиша не долази на посао. Једва сам кроз сузе и јецај

успела да кажем шта му се десило и која је несрећа пала на нашу кућу. Изненадило ме је његово реаговање. Кроз смех је рекао да се он вероватно оженио неком другом женом и да је побегао у Србију. Нисам могла да верујем да неко може тако да ликује због нечије несреће. Било ми је страшно и тада сам схватила да мени живота у Гњилану нема.

У селу Клобукар 1999. године

### СТРАДАЛА ОСАМДЕСЕТОГОДИШЊА СТАРИЦА

- С обзиром колико је година имала када је нестале не верујемо да је наша Драгица (80) после овако дугог периода жива - каже рођак старице Драгице Васић из села Клобукара у општини Ново Брдо.

Нестала је 14. јуна 1999. године недалеко од своје куће.

- Кome она онако стара да смета, није нам јасно. Зашто би неко имао интерес да је отме. Могуће је да је то неко хтео да нас заплаши да одемо одавде, јер је из овог села киднаповано још неколико младића и људи средњих година као што је Драган Станковић (19) и педесетдво-годишњи Станко Стојановић.

Нестали Срби из Приштине

### ШТА ЈЕ СА РАЈКОВИЋИМА?

У другој половини јуна 1999. године губи се сваки траг породици Рајковић Мирјани, Славољубу и Виолети из Приштине. Не зна се ни тачан датум када су и како напустили стан. У њиховом окружењу није више било Срба, телефони нису функционисали па је зато родбина изгубила сваки контакт са њима. У евиденцији о несталима о њима стоји једна једина реченица: "Рајковић Мирјана, Славољуб и Виолета, Срби из Приштине, нестали су у другој половини јуна 1999. године у Приштини".

М.М.К.

Небојша Војводић из Приштине нестао код Лужана

### КОБНА ГРЕШКА

*Сви који су ка Србији или преко Мердара били су лака мете киднајера и плъачкаша*

Дуго је Небојша Војводић одолевао притисцима екстремиста тих поратних дана да им преда стан и напусти Приштину и своју улицу Аце Маровића. Када је опстанак у граду био неиздржив за Србе он је спаковао нешто од најпотребнијих ствари у своју плаву "заставу 101" и кренуо пут Србије. Велику грешку је направио што је кренуо пут Мердара јер су екстремисти Албанци знали да у смеру ка Србији иду само они који напуштају своје домове. Много је људи због плъачке ствари из кола страдало. И тако је Небојша кренуо 25. августа да потражи избављење из пакла који се тих дана створио у Приштини. Кренуо је 25. августа 1999. године и стигао до места Лужана у општини Подујево. Ту су га неки Срби задњи пут видели. На одредиште никада није стигао и од тог дана му се губи сваки траг.

М.М.К.



Међу неидентификованим телима у масовној гробници, и избеглице?

## ИЗОСТАЛА ИДЕНТИФИКАЦИЈА

Никола, Симо, Блажо и Јован Беговић били су избеглице из Хрватске. Прошли су гороту "Олује", и уточиште и мало мира нашли у Ораховцу. Туговали су за завичајем, својим страдалим члановима породица и рођацима, али и за добним пријатељима и комшијама са којима су имали леп живот све до рата. Бежећи од ратног вихора живот их је скрасио у лепом метхијском градићу где су их мештани, традиционално гостољубиви људи примили широка срца, помагали колико су могли. Сустиже их и други рат и бомбардовање. Преживеше и то али отмицу не. 16. јуна су киднаповани и о њима се ништа није знато. У месту Брњача КФОР је после извесног времена пронашао масовну гробницу. Грађани Ораховца су веровали да су и они међу осталим убијеним, али није било никог од родбине да их идентификује.

М.М.К.



напусте село што су категорички одбили.

Недуго затим јављено му је из Пасјана да су двогледом видели да је кућа Стојковића запаљена. Због ситуације каква је била на том подручју он није имао могућност да оде у село, па је то учинио тек у октобру месецу, уз пратњу КФОР-а. Кућа је запаљена, а о његовим родитељима и комшиници Љубици, нико од комшија Албанаца није знао ништа јер наводно нису били у селу када се све то дешавало.

М.М.К.

Киданпвана четворица Срба

## ОТМИЧАР ДОКТОРОВ СИН

Једини сведок отмице тројице полицајца и два цивила је комшија зета отетог Миодрага

Митровића (20) који је нападнут заједно са Радованом Дајићем (26) Гораном Јовановићем (21) и Љубишом Васићем (31).

На улазу у село Добрчане код Гњилана полицајце Дајића и Јовановића, студента Митровића и Васића лишили су слободе припадници ОВК 30. јуна 1999. године. Зет отетог Миодрага Митровића је чуо од комшија да је он пролазећи кроз Добрчане препознао једног од отмичара припадника ОВК као сина доктора Фитије из Витине.

М.М.К.

У селу Влаштице код Гњилана јуна 1999. године

## НЕСТАЛИ И ПОСЛЕДЊИ СРБИ

Божин (79) и Станија (73) Стојковић и њихова комшиница Љубинка Стефановић били су последњи Срби који су живели у селу Влаштице у општини Гњилане, до 18. јуна 1999. године, када су нестали.

Према речима сина брачног паре Стојковић тај 18. јуни био је дан када су се последњи пут видели. Био им је у посети и убеђивао их да и они



У ратним сукобима на Кошарама априла 1999. године

## СТРАДАО ПРЕДРАГ БОЈОВИЋ

Кошаре су и за војника на редовном одслужењу војног рока Предрага Бојовића (20) из Чачка биле кобне. Рањен је у борбама које су вођене на тој пограничној територији, а припадници његове јединице су се повукли не могавши да дођу до њега и да га евакуишу. Он је остао на месту где су вођене борбе и никада није пронађен. Било је то 15. априла 1999. године.

Његова породица, трагајући за њим сазнала је од војника који су били са Предрагом да су се повукли, да је он рањен у кук, да им је дао своја документа и да су га они оставили крај неког дрвета убеђени да ће екипа која је била задужена за евакуацију доћи по њега.

Прво сазнање о Предраговој трагедији породица је добила од Војске Југославије која им је саопштила да је он нестао 15. или 16. априла. Касније је један пуковник послao родитељима телеграм да је он погинуо, да је војска на основу сведочења других војника закључила да постоји само један проценат вероватноће да је преживео и да га стога сматра погинулим у борби. Његово тело још није пронађено.

B.B.

Они су избегли смрт

## КОМШИЈА АЛБАНАЦ НАШ СПАСИЛАЦ

### Спровео нас је до КФОР-а и они су нас ослободили

Брачни пар из села Становци код Вучitrна (чији се идентитет чува у Фонду за хуманитарно право) један је од оних који могу да кажу да их је "Бог погледао" и спасио готово сигурне смрти. Тог 24. јуна 1999. године, тада на почетку шесте деценије живота Ж. и Ј. Р. су отели наоружани Албанци тражећи пре тога да им предају аутоматску пушку коју они нису имали. Нашли су један пиштолј опљачкали ћућу, убацили их у аутомобил и кренули "код команданта" ка брдима изнад села.

Ж. Р. иначе радник у термоелектрани "Обилић" сећа се сваког детаља, али нерадо о томе прича. Његова супруга Ј. и сада осећа последице батина и прича:

- Мога супруга и мене након вожње колима уводе у једну шталу са везаним лисицама једно за друго да не побегнемо којим случајем. Тукли су нас како су и чим су стигли, ударали су нас и рукама, и моткама, пиштолјем и упорно инсистирали да им предамо аутомат. Нисмо имали ту пушку, па нисмо могли да извршимо њихово наређење, па смо зато тако дugo батињани.

Мене су ударили два пута пендреком по леђима. Тог тренутка нисам осетила неки јак бол, због страха и стреса, вероватно, али сам касније била модра. Премрли смо од страха и чекали оно најгоре. У једном тренутку се појавио наш комшија у униформи ОВК и дао нам знак да ће све бити добро. Рекао је овим остал-им Албанцима да ће нас предати КФОР-у да нам он даље одређује судбину. Они су нас пустили и ми смо одмах напустили Косово - каже заточеница Ј.Р. из села Становца код Вучitrна.



З.Г. Ром из Урошевца био киднапован, али је у задњем часу спашен

## ПОМОГЛА МИ ЈЕ СТАРИЦА АЛБАНКА

Ром из Урошевца З.Г. (не жели да открије идентитет за јавност) доживео је и преживео киднаповање од стране шесторице припадника ОВК. Каже да су пред крај јуна 1999. године они дошли по њега да га киднапују из једног кафића у Урошевцу. - Одмах сам међу отмичарима препознао неког Бехара и Фету које знам из виђења. Преосталу четворицу нисам познавао али сам касније чуо да их мештани зову козанци. Сви су били у униформисани и наоружани. Мој брат са којим сам седео у кафићу успео је да побегне, а мене су одвели у Бехареву кућу.

З.Г. је испричao:

- Тражили су да призnam кога сам убио, шта сам крао и шта сам све по Урошевцу радио. Одговорио сам да ни са чим што су они помињали, ја немам везе. Тада су ме везали за столицу и тукли бејзбол палицама, по скочном зглобу, стомаку, леђима, рукама... Тражили су од мене да им кажем који су Срби и Роми то чинили, што ја нисам знао, па да бих се спасио од батина наводио сам имена људи који нису били на Косову. Тортура се наставила све док ме није спасила један старија Албанка, која је искористила момент да они нису ту и одвезала ме говорећи: "Знам да ти је тешко, ти си спасио мог сина, бежи и нека ти је срећом".

Кроз српско гробље сам побегао, стигао на железничку станицу где су били евакуисани Срби и након четири дана напустио Космет и избегао у Србију.

С.М.

Непозната судбина Марка Костића из Ђаковице

## ИЗВЕДЕН ИЗ СТАНА

Пензионер Марко Костић (57) живео је у Дунавској колонији број 5 у Ђаковици. Био је човек који је имао много пријатеља свих националности и многи су га суграђани поштовали и ценили. Његов пријатељ са којим се интензивно дружио каже да су већ 15. јуна 1999. године на његова врата упали припадници ОВК са маскама на лицима. Извели га из куће, убацili насиљно у аутомобил и одвезли некуда. Он предпоставља да су Марко и његова супруга Марија вероватно познавали те људе и да је то разлог што су своја лица прекрили маскама.

В.В



Из хотела "Паштрик" изведена малолетна Ромкиња

## НЕТРАГОМ НЕСТАЛА ЗАТВОРЕНИЦА

Бећи Тафај из Ђаковице није имала ни 18. година када је нестала. Њу и Афијету Зећири, још 10 Рома и једног Албанца, припадници ОВК су држали затворене у хотелу "Паштрик". Четворицу Рома су стрељали, а њу је из затвора 18. јуна 1999. године одвео некуда припадник ОВК кога су звали Цафа. Од тог дана њој се губи сваки траг, а сведок који је ово испричao каже да не зна шта се поуздано десило са преосталим затвореницима. Зна да је Афијета ослобођена, а за остале је каже чуо да су после претње неких Албанаца да морају да их ослободе јер ће у супротном убити њихове породице Гзим Зећири, Афијетин брат, Шабан Баљај, Звездан Љушај и Хасан Тафај пуштени, али с обзиром да је избегао са Космета није потпуно сигуран у ту информацију.

Сузану Андрић, чланицу Удружења задесила још једна трагедија

## ПОГИНОУ СТЕФАН АНДРИЋ

На новом гробљу у Нишу 2. јула ове године сахрањен је Стефан Андрић, син Сузане Андрић, чланице нашег Удружења чији је отац Светислав Јакшић киднапован 1999. године у центру Приштине а сахрањен пре две године. Од киднаповања оца смрти сестре и много сахрана у широј породици сустигла је најтежа могућа трагедија, губитак детета.



Млади Стефан погинуо је у саобраћајној несрећи и за собом оставио неутешне родитеље Сузану и Славишу и брата Војислава.

Гани Салиоски још увек не зна шта је са његовим сином Албертом из Косовске Митровице

## ИЗГУБИО САМ СВАКУ НАДУ

*- Мој син Алберт Салиоски несташао је у априлу 1999. године. На дан кад је дошао из војске умрла ми је супруга, Албертова мајка, шако да нисам усјео ни да се честито обрађујем његовом повратнику.*

Испред зграде у којој смо становали нетрагом је нестао. Много би простора и времена требало да набројам где смо све ишли, где га тражили, кога смо све молили да нам помогне или без успеха. Време неумитно тече и ми се полако миримо са судбином да га нећемо више видети. Његова супруга и деца још увек живе са мном и другим сином и његовом породицом. Сви ми живимо у једнособном стану чекајући да сазнамо истину о његовом нестанку - прича Гани Салиоски из Косовске Митровице радник у градској болници и труди се да обезбеди егзистенцију Албертовој породици, али и породици другог сина.

- Живимо веома тешко, тесно нам је, немамо где кревете да ставимо. Тажио сам неко проширење или бар неки станчић за Албертову породицу, али од тога нема ништа. Многи су добили станове иако имају и куће и станове, а ми не можемо јер имамо ово мало станчића - огорчен је Гани Салиоски.

Кренуло нам лоше и никако да стане. Прво ми је супруга умрла, па отеше Алберта, па муке да се преживи у тескоби и немаштини. Помирио сам се са судбином да за нас помоћи нема, било са које стране и било за који проблем. Морам да трпим јер жив човек у земљу не може, и ја сам једино стално запослен и од мене зависи егзистенција читаве породице. Бар ову Албертову децу да на пут изведем, па после нек буде шта било - рекао нам је Гани Салиоски отац несталог Алberta који је у то време имао 25 година и тек је завршио војну обавезу. Вратио се у родну Митровицу и нетарагом нестао пре 11 година.

В.Бецић

У Сувој Реци 1999. године

## РАЗА КРЕХИЋ ПРВИМ ЖРТВАМА

*Оштета, мучена и на крају убијена Раза Крехић била је једна од првих жртава екстремисма*

Раза Крехић (54) радила је у суворечкој пошти. Одмах након доласка моровних снага и повратка Албанаца, али и досељавања људи који никада ту нису живели почeo је лов на Србе, Муслимане и Роме. Страдали су и неки Албанци који нису подржавали методе Ослободилачке војске Косова и понашање њених припадника. Раза Крехић, била је међу првим жртвама отмица и убиства у Сувој Реци. Отели су је припадници ОВК 14. јуна 1999. године и одвели у непознатом правцу. Њена породица, рођаци и пријатељи чинили су све да је пронађу. После извесног времена су је пронашли, али убијену.

Једанаест година породица Јовановић и Марковић деле тугу за несталим синовима

## ЗБЛИЖИЛА ИХ НЕСРЕЋА

Породице Јовановић и Марковић су се сплетом околности упознале, несрећа их је зближила и они се сада чекајући истину о својим страдалим синовима посећују, чују се телефоном и заједно свим снагама желе да дођу до истине.

Наиме, након нестанка војника резервиста Ивице Јовановића из Панчева и Зорана М. Марковића из села Цетинца код Блаца, чији родитељи живе у Прокупљу су као чланови Удружења породица киднапованих и несталих лица на Косову и Метохији били редовни учесници протеста, али и делегација које су у свим надлежним институцијама тражили истину и правду.

Резервиста Ивица Јовановић је нестао 13. јуна 1999. године када је са групом припадника резервног састава возио оштећену војну опрему а траг му се губи на улазу у Суву Реку.

Зоран М. Марковић је нестао истог дана када се након већ допремљене опреме у Нишу враћао у Суву Реку у колони са шест возила. У оба случаја колоне су пресрели припадници ОВК, дошло је до сукоба и након тога се резервисти-ма губи сваки траг. Једанаест година туге за синовима спојило је и зближило њихове породице и очајни родитељи деле међусобној туги и теше једни друге.

Саопштење за јавност Удружења породица киднапованих и несталих лица на Косову и Метохији

## АПЕЛ МЕДИЈИМА

И овом приликом по који пут вас подсећамо на трагичне догађаје који су настали у периоду од 11. до 22. јула 1998. године на подручју општине Ораховац на Косову и Метохији оружаним нападима припадника ОВК и њихових суграђана. У том периоду киднаповано је и одведено у затворе и логоре ОВК више од 100 Срба и Рома претежно цивила а током напада убијено седам лица. Протерано је своје српско становништво из села Ретимља, Оптеруша, Зочиште и одведено у логоре ОВК. О детаљима догађаја говорили смо свим надлежним институцијама које су прикупљале податке о киднапованим, несталим и убијеним лицима.

22. јула 1998. године акцијом делегације МКЦК у Приштини ослобођена је група од 35 цивила заробљена у Манастиру св. Врачи у Зочишту. У тој групи биле су жене из села Ретимље и Оптеруше, два болесна мушкица, монаси из манастира и старије особе из Зочишта. Захваљујући тој акцији имамо сведоке који описују трагичне догађаје. Годинама смо трагали за откривањем судбина четрдесеторо мушкица задржаних у логору. Један број је ослобођен вољом комandanата ОВК /радници Дома здравља и др./. Нажалост, данас није са нама Крунислава Балошевић која је одвојена од супруга и сина и одведена у Малишевски логор са снајом и једногодишњом бебом. Нису са нама ни многи други родитељи који су умрли од бола и туге.

Борили смо се заједно за ослобађање

четрдесеторо живих, заробљених и задржаних у логорима ОВК. Нада да се пронађу живи нестаје проналаском масовних гробница Малишево и Волујак 2005. године. ДНК анализом идентификовано је тридесет и шест особа. Судбина непозната за три Костића и Витошевић Срђана. Породице скрхане болом и тугом за губитком својих најближих настављају да живе у расејању очекујући од правосудних органа хапшење починиоца злочина.

Незадовољни смо динамиком рада свих правосудних органа јер нико није осуђен за напад, претеривање, малтретирање, киднаповање и убиства цивила.

Ако им је дванаест година било мало да прикупе доказе о злочину, питамо се колико ће још времена бити потребно да злочинце приведу пред лице правде.

Удружење породица киднапованих и несталих лица на Косову и Метохији сваке године 18. јула у 11 сати са породицама сахрањених лица окупљамо се на гробљу Орловача и одржавамо парастос жртвама у цркви св. Прокопија.

Захваљујући одазиву медија догађај је сваке године пропраћен и јавност упозната. Очекујемо и ове године присуство ваших екипа које ће дати допринос у приказивању истине страдања српског народа на Косову и Метохији.

Предлажемо наше учешће у вашим документарним и другим емисијама ради очувања жртава од заборава.

Секретар Удружења породица киднапованих и несталих лица на Косову и Метохији

Олгица Божанић

# **УДРУЖЕЊЕ ПОРОДИЦА КИДНАПОВАНИХ И НЕСТАЛИХ ЛИЦА НА КОСОВУ И МЕТОХИЈИ**

**Београд, Ул. Делиградска 22/3  
тел. 011/365-0123**

**Ниш, ул. Победина 66  
КАЛЧА, II спрат, ламела д  
локал 115/л  
018/515-140**

**Краљево, Ул. Хајдук Вељка 2/3  
тел. 036/315-123**

**Грачаница  
тел. 038/64-357**

